

ESTRATÈGIA DE CULTURA ANDORRA 2030

Govern d'Andorra
Ministeri de Cultura i Esports

ÍNDEX

1 PRESENTACIÓ	3
2 PUNTS DE PARTIDA DEL PROJECTE	5
2.1 Llibre blanc de la cultura: 7 Reptes i 30 Estratègies	6
2.2 Reptes globals de desenvolupament cultural de cara al futur (horitzó 2030).....	13
3 METODOLOGIA	18
4 ESTRATÈGIA CULTURA ANDORRA 2030	21
4.1 Model i visió Estratègia Cultura Andorra 2030: Objectius estratègics i Línies de treball	24
4.2 Accions prioritàries	27
4.3 Accions a mitjà termini	37
4.4 Accions en curs	45
5 VISIÓ GLOBAL PER SECTORS I CONTRIBUCIÓ A L'AGENDA 2030	51
5.1 Accions segons sectors culturals	52
5.2 Contribució de les Accions prioritàries a l'Agenda 2030 i als Objectius de Desenvolupament Sostenible.....	63
6 IMPLEMENTACIÓ I SEGUIMENT DEL PLA	72
6.1 Panell d'Indicadors clau de seguiment.....	74
6.2 Metodologia de seguiment i suport a la implantació de l'estratègia.....	77
7 ANNEX	78
7.1 Fitxa detall executiu: Accions prioritàries	79

1 PRESENTACIÓ

Dissenyar el Pla estratègic de la cultura AD 2030, un full de ruta que ha d'incorporar uns objectius compartits i ha de definir un marc d'actuació conjunt, elaborat de forma participativa, i amb estratègies clares de cara a les polítiques culturals de futur.

El text del paràgraf anterior recull literalment una de les estratègies que es plantegen al Llibre blanc de la cultura, emmarcada en el repte d'obtenir una visió compartida i eficient de la cultura. És en aquest context que el Ministeri de Cultura i Esports va decidir encarregar la materialització d'aquest full de ruta —amb una perspectiva temporal que abasta fins el 2030—, mitjançant un redactat estructurat i suficientment detallat. El resultat d'aquesta comanda es concreta en el present document.

L'encàrrec estableix que el treball havia d'incloure uns continguts concrets i avaluables de forma senzilla i objectiva. El resultat del treball també havia de permetre encarar la seva evolució futura i, per tant, no es podia traduir en un document estàtic en el temps o amb una perspectiva només immediata. En aquest mateix sentit, tampoc calia entendre l'Estratègia Cultura Andorra 2030 com un full de ruta absolut, que fixa de manera exhaustiva tot allò que s'ha d'acomplir i que determina que només es pot portar a terme de la forma concretada. Per tant, es tractava d'establir un document que aniria evolucionant amb el pas del temps —en funció de circumstàncies específiques canviants i sovint imprevisibles— i d'assolir un contingut viu, però alhora amb una elevada concreció.

El repte es va assumir tenint també en compte altres condicionants, el primer dels quals figura al paràgraf de l'encapçalament: l'Estratègia Cultura Andorra 2030 havia de ser elaborada de forma participativa. En aquest sentit, es partia d'un treball previ —l'elaboració del Llibre blanc de la cultura— que havia estat treballat d'aquesta manera i que, per tant, podia aportar la visualització de moltes consideracions plantejades recentment pels actors dels sectors culturals del país —en un sentit prou ampli: les associacions, els professionals, els creadors...— i, també, per la ciutadania. De qualsevol manera, es va decidir ampliar el caràcter participatiu amb noves actuacions, que han contribuït a enriquir considerablement el resultat final del treball.

Aquest resultat final s'ha concretat, en el seu nucli essencial, amb l'establiment d'una sèrie de Línies de treball i, emmarcades en aquestes, d'una relació d'Accions que han de permetre caminar cap a l'assoliment dels quatre objectius estratègics plantejats. Aquest full de ruta, tal com ha estat elaborat, cal veure'l com el reflex d'una realitat i d'unes necessitats manifestades pels actors més directament implicats en el món cultural i, també, per les institucions, per experts i per la ciutadania. Tot i les aportacions que, en relació amb els continguts, l'equip consultor, necessàriament, hem hagut de fer, la nostra feina ha estat sovint la d'escoltar, d'endreçar, de trobar l'expressió concreta per precisar unes idees plurals, d'estructurar una guia, un camí, marcat per unes balises tan definides com ha estat possible.

La labor de concreció en l'enunciat de les accions, i la tasca d'establir un equilibri entre elles, en ocasions ha estat laboriós. És evident que com més específica és una acció, la seva concreció pot ser més elevada; tanmateix, en baixar a un nivell d'especificitat excessiva, l'acció pot deixar de tenir entitat suficient com per ser tractada de forma diferenciada —en els casos en què s'ha donat aquesta darrera circumstància, s'ha optat per considerar l'acció inclosa implícitament en alguna altra de més abast. De la mateixa manera, un enunciat massa genèric podia suposar una limitació evident en el moment de ser portada a la pràctica de forma efectiva. Ha calgut, doncs, arribar a un cert compromís entre les dues situacions, amb un redactat que els hi dona un caràcter marcadament executiu i renunciant —excepte en comptades ocasions i per motius concrets— a la utilització d'una terminologia que podia donar a l'enunciat poca precisió.

Aquest treball haurà de ser mereixedor de revisions periòdiques, segurament de forma parcial semestralment o anualment —per constatar l'acompliment o l'evolució de les previsions inicials d'implementació o d'impuls de cadascuna de les accions— però també de forma global i amb una periodicitat més dilatada, amb la finalitat d'avaluar modificacions pel que fa a les línies de treball fixades o, si es considera necessari, per concretar canvis estratègics en funció de factors sobrevinguts que calgui tenir en compte.

Finalment, hem de prevenir el lector que, tot i que trobarem una gran majoria d'accions que impliquen institucions i entitats públiques, aquest no vol ni ha de ser el Pla del ministeri encarregat de la cultura, ni el Pla de les administracions. És un document tècnic, realitzat a partir de les necessitats i les observacions manifestades pels actors de la cultura, entre els quals, evidentment, l'Administració. Ha estat funció de l'equip consultor constatar o, en certes ocasions, interpretar aquestes manifestacions, però sempre des d'un posicionament estrictament tècnic i sense valoracions addicionals. Qui hagi d'implementar el Pla estratègic de la cultura 2030 és qui haurà de decidir si totes i cadascuna de les propostes enunciatades a l'Estratègia Cultura Andorra 2030 són o no assumibles i realitzables, en funció d'altres paràmetres i condicionants que en el treball d'elaboració d'aquest document no podien ser tinguts en compte.

2

PUNTS DE PARTIDA DEL PROJECTE

2.1 Llibre blanc de la cultura: 7 Reptes i 30 Estratègies

El Llibre blanc de la cultura identifica set grans reptes de futur de la cultura andorrana. El text introductori al seu enunciat ens diu que estableixen el marc d'actuació i els valors als quals caldrà donar resposta. De la mateixa manera, i a partir dels set reptes, el mateix document detalla trenta estratègies que “visibilitzen i materialitzen les futures línies de treball que el Pla estratègic de la cultura haurà de desenvolupar, a mitjà i llarg termini, i que any rere any caldrà anar concretant”.

El Llibre blanc de la cultura, per tant, condiona d'alguna manera el resultat final de l'Estratègia Cultura Andorra 2030. Partint d'aquesta base, en el moment d'identificar i redactar les accions que finalment s'ha decidit incloure en el Pla estratègic s'han tingut sempre en compte els set reptes i les trenta estratègies, podent identificar de forma ben senzilla aquest marc particular en l'assignació de cadascuna d'elles. Com a recordatori d'aquest marc més o menys teòric en el qual ens hem mogut, reproduïm tot seguit els set reptes i, a continuació, les trenta estratègies detallades al Llibre blanc de la cultura.

GRANS REPTES DE FUTUR DE LA CULTURA ANDORRANA

1. CONSCIÈNCIA, EDUCACIÓ I CONEIXEMENT

Sensibilitzar i conscienciar la societat que cal conèixer i preservar la riquesa i la diversitat del patrimoni cultural i natural andorrà és un dels principals reptes que tenim al davant, a més de ser una oportunitat per **estimular la capacitat creativa** de la ciutadania. Per aconseguir-ho, i per afavorir un desenvolupament integral de la persona, és imprescindible **connectar i lligar la cultura i l'art amb l'educació**.

La nova realitat requereix invertir més esforços en **potenciar la cultura, el coneixement i el talent des de l'escola** i en totes les etapes educatives ja que l'impacte de l'educació artística i cultural durant el procés d'ensenyament és decisiu. De la mateixa manera, la formació artística i cultural és un mitjà natural de creixement de la persona al llarg de la vida. Una bona sensibilització artística des de la base permet establir vincles amb la cultura i les arts, i facilita que puguin aparèixer noves vocacions artístiques i nous públics culturals amb coneixement i capacitat crítica.

Per fomentar que la cultura tingui més projecció i incidència, i buscar més implicació i proximitat ciutadana, és necessari construir una **estratègia divulgativa** a través de la qual la llengua, la cultura i el patrimoni es puguin viure com una descoberta que afavoreixi la identificació, el benestar i la corresponsabilitat.

2. LA CULTURA COM A EINA DE TRANSFORMACIÓ I COHESIÓ SOCIAL

Tenim l'oportunitat d'utilitzar **les eines que ens dona la cultura per donar resposta al repte de construir un país més cohesionat i una societat més justa**. La cultura esdevé una eina bàsica i de referència perquè facilita la integració i la participació, i actua d'instrument aglutinador de la ciutadania. Volem que la cultura esdevingui un element clau de cohesió social tal com s'ha pogut observar amb l'impacte de la Covid-19, ja que la cultura s'ha reforçat i ha acompanyat les persones durant el confinament; volem incrementar el valor de les activitats artístiques i culturals que es produeixen a Andorra i volem generar i mantenir un ecosistema cultural inclusiu.

L'associacionisme cultural és un element determinant per a aquesta cohesió social; per això, s'ha d'incentivar la participació del voluntariat cultural amb mesures de suport explícites

adreçades a la diversitat del col·lectiu per facilitar així la incorporació de tota la població a la vitalitat cultural del país.

En un context de diversitat cultural, **la llengua i el diàleg són els grans facilitadors de la cohesió social** i han de servir per dissenyar projectes capaços de trobar l'equilibri entre la complementarietat de les produccions i la participació creativa de la ciutadania. És necessari crear les condicions perquè tots els col·lectius i actors culturals puguin desenvolupar la seva creativitat i, alhora, facilitar la connexió i la relació entre els grups creatius.

3. VISIÓ COMPARTIDA I EFICIENT DE LA CULTURA

La definició de les polítiques culturals de futur d'Andorra passa per impulsar un model de participació activa, la qual cosa implica que la ciutadania i els actors que intervenen en l'àmbit cultural participin en la reflexió cultural i la presa de decisions amb l'objectiu d'assolir la màxima qualitat i eficiència. Una política d'excel·lència és la que sobresurt en relació amb les fortaleses i les debilitats del seu propi context, la que destaca a partir del talent i la disciplina, la creativitat i la innovació, així com també la participació, la visió i la determinació.

La democràcia cultural és un element fonamental i l'evidència d'una **ciutadania activa** i compromesa incentivada per la participació i el diàleg cultural. Una visió compartida i eficient de la cultura significa, a més de transparència informativa, fomentar una mirada àmplia i polièdrica de les polítiques culturals, reforçar les relacions i les sinèrgies entre el **teixit cultural i la ciutadania** perquè participin en la reflexió, l'elaboració, l'aplicació i l'avaluació de les polítiques culturals, però també comporta **treballar per arribar a un consens sobre el model cultural i les noves expectatives de futur**.

Potenciar la participació de la ciutadania i dels agents culturals i artístics en el desenvolupament de les polítiques culturals andorranes possibilita, a més, posar en pràctica mecanismes que permetin la transició de consumidor passiu a participant actiu en els processos de definició cultural, la qual cosa enforteix **el protagonisme de la ciutadania en el fet cultural i reforça el seu potencial com a força transformadora de les dinàmiques culturals**.

4. ALIANCES, SUPORTS I GOVERNANÇA

Ubicar la cultura com a eix de centralitat requereix **connectar les polítiques culturals amb la resta de polítiques públiques** (socials, econòmiques, educatives, ambientals, turístiques i urbanístiques). Una mirada a la transformació de les polítiques culturals porta a buscar noves lògiques d'intervenció i nous fonaments que permetin una gestió transversal i multinivell gràcies a la qual tothom tingui el seu espai de reflexió, intervenció i visibilitat per oferir respostes diversificades, integrals, coordinades, democràtiques i eficaces.

Enfortir els vincles, les connexions institucionals i reforçar les aliances respectant l'essència de cada institució és imprescindible per promoure una oferta cultural òptima. És el moment de definir nous òrgans i sistemes de governança i de coordinació que garanteixin la complementarietat entre els agents, de mantenir l'equilibri cultural i artístic del territori, i de gestionar, de manera eficaç, les infraestructures i els equipaments culturals amb una acció conjunta, preservant sempre la identitat i les competències de cadascú. Les institucions públiques competents en matèria de cultura, respectant les seves atribucions, han de **treballar conjuntament i en xarxa** tot intercanviant interessos, pràctiques, experiències, plataformes, i coordinant les seves programacions.

En la mateixa línia, la singularitat del país requereix **aliances internacionals**. Projectar el país esdevé una estratègia clau en un entorn cada vegada més global que tendeix a moure's i

funcionar a través de **xarxes de suport** en les quals la cooperació i el sistema de relacions són fonamentals. En un escenari d'internacionalització, la cultura és un element que visibilitza el país i **la projecció d'Andorra al món s'ha de fonamentar en les seves relacions** i en la qualitat d'algunes de les produccions i/o esdeveniments culturals que s'hi organitzen.

5. LA CULTURA COM A MOTOR ECONÒMIC

Situar **la cultura com una oportunitat per al desenvolupament econòmic del país**, garantint que les estratègies de creixement incorporin l'activitat cultural i artística com a motor econòmic, és un dels altres grans reptes de futur. La cultura té un pes important en l'economia d'un país ja que, per una banda, genera riquesa i, per l'altra, influeix en la societat en impregnar-la d'identitat i valors. En un país de serveis, el valor afegit i l'atractiu que donen el patrimoni, la llengua, els esdeveniments culturals, la creativitat artística o la gastronomia són elements que cal tenir en compte en les estratègies de posicionament econòmic i de competitivitat.

La cultura és un bé d'interès general, un element d'atracció i un generador d'ocupació, ingressos i recursos ja que, amb i al voltant de la cultura, es desenvolupen moltes altres activitats econòmiques. És el moment de repensar els suports als agents culturals i al col·lectiu d'artistes; el finançament de la cultura per fomentar-ne la diversificació i el patrocini; la capacitació, la professionalització i la protecció legal del sector artístic i cultural; l'ús dels indicadors d'avaluació de les polítiques culturals, ampliant-los i intensificant-los; el paper de les indústries culturals o els mitjans de comunicació pel que suposen d'aportació estratègica al desenvolupament d'una societat com l'andorrana que vol avançar culturalment i econòmicament.

En el context actual s'ha de considerar també **la capacitat competitiva del sector cultural andorrà en relació amb els altres territoris de l'entorn** per intensificar el consum cultural transfronterer, atraure activitat econòmica, empreses i professionals vinculats amb la cultura. En aquest sentit, la fortalesa de les indústries culturals i creatives són un punt clau per al creixement econòmic.

6. SOSTENIBILITAT I TURISME CULTURAL

La relació entre cultura i sostenibilitat és una font d'intercanvi, d'innovació i de creativitat. Aquesta relació evidencia un seguit d'avantatges: un turisme més qualitatiu, un impacte econòmic directe i una dinamització comercial i dels serveis ecològicament sostenibles. Si tenim en compte els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) podem observar que la cultura i la creativitat hi tenen un paper transversal, alhora que els aspectes econòmics, socials i mediambientals dels ODS contribueixen a preservar el patrimoni cultural i natural i a estimular la creativitat.

A Andorra, la promoció de la cultura està molt associada a la promoció del turisme cultural. Cal treballar per fer del turisme cultural un punt fort de la dinamització econòmica del país. El desenvolupament d'un patrimoni cultural autòcton que és transmissor d'una relació històrica amb el territori permet posicionar les tradicions i la cultura com a elements diferencials a l'hora de dissenyar i promoure **nous models turístics de qualitat**. Aprofitar les sinèrgies entre el sector cultural i el turístic per diversificar i incrementar **el consum d'experiències turístiques culturals que modifiquin els alts índexs d'estacionalitat i que siguin sostenibles quant a impacte ambiental i paisatgístic** és també un dels grans reptes que tenim com a país.

Visitar un país amb cultura i llengua pròpia, descobrir i viure les diferències amb el lloc d'origen són alguns dels objectius del turisme. A Andorra ens distingim per la qualitat paisatgística i mediambiental, per la cultura popular, les tradicions i el nostre patrimoni: l'art, la música, la literatura, el teatre, la història, les danses, les festes o la cuina tradicional, es vehiculen amb un

codi lingüístic propi. **Sense la llengua que els dona forma, i el paisatge i la història que els contextualitza, es perdria l'autenticitat i l'atracció.**

7. IMMERSIÓ DIGITAL I PROMOCIÓ CULTURAL

La cultura contemporània està influïda per les tecnologies fins al punt de provocar un canvi de paradigma cultural que forma part d'una evolució global cap a l'economia del coneixement, de la societat de la informació i la comunicació. La nova realitat emergent modifica el context i exigeix una adaptació a aquesta evolució. **Tenim l'oportunitat d'avançar cap a una experiència digital i innovadora de la cultura, d'adoptar i adaptar-nos a les tecnologies per integrar-nos plenament en els fluxos internacionals de la cultura.**

La revolució tecnològica ha pressionat tots els sectors, fins i tot el cultural, a l'hora d'establir les pròpies estratègies. **Aquesta nova realitat afegeix complexitat i ens afronta a nous reptes però també ens obre noves oportunitats** d'accés als continguts culturals i artístics, alhora que multiplica les possibilitats de compartir les nostres experiències, d'incidir sobre el consumidor cultural i de col·laborar en la seva ideació, producció, distribució i exhibició.

Els futur ens exigeix facilitar els **processos de digitalització i tecnificació del sector cultural** i, alhora, interconnectar la comunitat cultural, promocionar i visibilitzar el sector i l'oferta cultural i creativa andorrana a través de diversos canals de comunicació digital, i facilitar la connectivitat de la ciutadania als continguts culturals digitals. **Cal aprofitar aquest impuls tecnològic per promocionar més i millor la cultura i les arts definint una estratègia global de comunicació** que redimensioni, entre d'altres, les necessitats i les plataformes actuals de difusió cultural.

ORIENTACIONS PER A LA DEFINICIÓ DEL PLA D'ACCIÓ CULTURAL D'ANDORRA 2030

1. CONSCIÈNCIA, EDUCACIÓ I CONEIXEMENT

Protegir la llengua catalana, ja que és un patrimoni col·lectiu que dota d'identitat les persones, tant individualment com col·lectivament, en la mesura que és l'element clau que permet la identificació amb un grup. En aquest sentit, les institucions no poden refugiar-se en la neutralitat i l'han de promoure de forma activa.

Construir un relat nacional com a eina bàsica de coneixement cultural per permetre a la ciutadania conèixer el país, mantenir una identitat pròpia i difondre els seus valors. Un discurs comú per generar una aproximació entre la cultura i la ciutadania i facilitar, als ensenyants i als alumnes del sistema educatiu andorrà i dels altres sistemes educatius del país, els recursos necessaris per saber d'on venim i poder decidir cap on anem.

Sensibilitzar la societat sobre el valor i la necessitat de la cultura i la creativitat en el desenvolupament intel·lectual, social i econòmic; en la captació i el desenvolupament dels públics culturals i en la contribució del seu desenvolupament i sostenibilitat a llarg termini.

Reforçar el binomi educació i cultura com a eina educativa i de cohesió d'ampli abast per establir estratègies conjuntes de foment i d'ús de la cultura. Tant des de l'àmbit educatiu com des de la formació artística es fa necessari consolidar un projecte cultural que generi noves relacions entre els agents culturals, els equipaments i els centres educatius.

2. LA CULTURA COM A EINA DE TRANSFORMACIÓ I COHESIÓ SOCIAL

Promoure iniciatives culturals que contribueixin a millorar la cohesió social del país, enfortint i visibilitzant la singularitat cultural i artística d'Andorra, posant en valor la

cultura, i generant un ecosistema cultural amb programes innovadors que incorporin la igualtat, la diversitat i la convivència.

Afavorir l'ús de la llengua catalana com a instrument d'igualtat d'oportunitats en la creació, la producció i la difusió d'activitats culturals i artístiques, partint de la realitat lingüística existent i promovent polítiques d'acció positiva que siguin eficients i coherents amb la diversitat d'accions desenvolupades pels agents culturals i les institucions públiques i privades.

Potenciar la cultura popular i l'associacionisme cultural com a elements de participació, identitat i cohesió, promovent que les entitats culturals del país participin i s'impliquin, en col·laboració amb les institucions i la resta d'agents culturals, en l'organització d'actes i activitats que integrin la diversitat cultural andorrana. En aquest sentit, incentivar l'actualització tecnològica del sector i oferir nous canals per difondre la cultura popular per fer-la més atractiva i actual.

Fomentar la convivència a través de la interacció i l'aproximació de persones cada vegada més diferents; facilitar a la ciutadania la igualtat d'accés als béns culturals, als continguts culturals i al coneixement, i garantir les oportunitats perquè qualsevol ciutadà o ciutadana pugui desenvolupar les seves habilitats creatives.

3. VISIÓ COMPARTIDA I EFICIENT DE LA CULTURA

Promoure espais de participació per a la ciutadania —especialment per a la gent jove— i els agents culturals i artístics amb l'objectiu de reflexionar sobre el projecte cultural d'Andorra com una realitat en la qual cada agent desenvolupa un paper des de la consciència que la seva implicació aporta un impuls a les polítiques culturals del país.

Reforçar les relacions entre els agents culturals, els professionals de la cultura i el sector amateur, per alinear i convertir les manifestacions i produccions artístiques i culturals andorranes en una plataforma d'intercanvi, aprenentatge, cocreació i atracció cultural.

Dissenyar el Pla estratègic de la cultura AD 2030, un full de ruta que ha d'incorporar uns objectius compartits i ha de definir un marc d'actuació conjunt, elaborat de forma participativa, i amb estratègies clares de cara a les polítiques culturals de futur.

Crear el Consell Nacional per la Llengua i el Pla nacional de la llengua com a projectes de país que impliquin tota la societat en **defensa de la llengua oficial**. Dos iniciatives que han de partir del Govern però les idees i els continguts de les quals han de sortir dels responsables polítics; de les institucions empresarials i sindicals, educatives, culturals i esportives; entre d'altres.

4. ALIANCES, SUPORTS I GOVERNANÇA

Impulsar noves formes de governança entre les administracions públiques i nous mecanismes de relació amb el teixit cultural i social i els agents privats a través de mecanismes i metodologies —com ara un Consell Nacional de la Cultura o una taula de coordinació interadministrativa— que permetin assolir més coordinació de les programacions i els equipaments o infraestructures culturals, que cerquin la complementaritat de l'oferta, eliminin duplicitats i economitzen recursos. Cal concebre la política cultural com una suma d'aliances que persegueix el bé comú.

Fer de la cultura un element transversal de les polítiques públiques incorporant o enfortint la seva presència en les estratègies que es portin a terme en altres àrees com ara el turisme, l'educació, l'urbanisme, el comerç, el desenvolupament econòmic, les relacions internacionals, el medi ambient, etc.

Fomentar el treball en xarxa entre tots els agents —públics i privats— que intervenen en la realitat cultural i artística del país i entre tots els sectors que la formen resulta necessari per obtenir suports, definir línies de treball i arribar a objectius que, de forma individualitzada, serien impossibles d'assolir. Cal establir aliances entre agents perquè sorgeixin noves propostes de coordinació i s'optimitzin uns recursos que sempre són limitats.

Reforçar la connexió del territori a través de la xarxa d'equipaments i infraestructures culturals com a instruments de producció de cultura i coneixement, posant en marxa accions que impliquin més qualitat en els espais ja existents, millorant l'accessibilitat, la cooperació cultural i l'intercanvi.

Determinar el lideratge cultural del país d'acord amb els elements culturals que el defineixen: recursos, talent, potencialitat, equipaments, oferta, esdeveniments de referència, etc. En la mateixa línia, aquesta riquesa cultural i natural ha d'esdevenir un element clau per a la projecció de la imatge exterior connectant internacionalment els projectes i els equipaments culturals del país per afavorir polítiques de coproducció, cooperació i intercanvi.

5. LA CULTURA COM A MOTOR ECONÒMIC

Dignificar la professió en el sector cultural i artístic perquè es reconegui el valor dels seus professionals generant un marc legal que protegeixi el sector, impulsant una ocupació de qualitat, i evidenciant la contribució que aporta el sector cultural i artístic a la qualitat de vida, al benestar de la societat i a la riquesa del territori.

Fomentar l'emprenedoria en l'àmbit cultural per afavorir el creixement de les empreses que neixen o estan en procés de consolidació desenvolupant estratègies de suport directe i indirecte a aquestes iniciatives empresarials vinculades a un sector que té unes necessitats i especificitats molt concretes. En aquesta línia és necessari crear un programa específic d'orientació, formació i assessorament a l'emprenedoria cultural que abordi els processos de gestió, finançament, creació i difusió dels seus productes culturals i artístics.

Articular un pla de formació continuada tant per professionalitzar el sector artístic i cultural i reforçar les iniciatives amateurs com per ampliar les competències del personal docent

o dels equips tècnics de treballadors i treballadores del sector cultural i turístic.

Explorar noves fórmules de finançament per facilitar que el sector de la cultura i les arts disposin de diversos mecanismes per desenvolupar els seus projectes. En aquest sentit, **la regulació del mecenatge** —empresarial i particular— permetria impulsar la responsabilitat cultural de les empreses i dotar de valor econòmic les seves produccions, facilitar la cooperació entre els sectors econòmics, millorar els pressupostos del sector cultural i artístic, i reduir la dependència que té el sector cultural de les subvencions públiques.

Definir un sistema d'informació i d'avaluació d'indicadors, ampli i sistemàtic, de la situació i l'evolució de la cultura per millorar-ne tant el coneixement com les expectatives, integrar la intel·ligència de mercats; analitzar els segments prioritaris; crear uns estàndards de qualitat; dissenyar noves estratègies d'accés i de desenvolupament de nous públics culturals, o conèixer la inversió real en cultura per poder-la contrastar amb les regions europees de referència.

6. SOSTENIBILITAT I TURISME CULTURAL

Fer del turisme cultural un punt fort de la dinamització econòmica del país que serveixi per situar Andorra com un model de turisme cultural caracteritzat per una oferta en cultura amb formats variats i atractius, i un ampli catàleg d'experiències d'espectacles culturals, creatius i suggeridors. La gestió d'aquest nou model de turisme cultural s'ha de centrar en la qualitat, la innovació, la responsabilitat, la sostenibilitat i la col·laboració dels agents públics i privats per fomentar nous sistemes de governança turística i cultural.

Alinear les polítiques culturals de les institucions públiques i privades amb l'Agenda 2030 i els 17 objectius de desenvolupament sostenible definits per les Nacions Unides.

Aconseguir una relació més estable i beneficiosa entre el turisme i la cultura promovent un creixement econòmic en ambdós sectors. El desenvolupament de nous productes culturals ha d'impulsar la millora de l'oferta turística, i aquesta oferta ha de beneficiar, alhora, el sector cultural convertint Andorra en una destinació competitiva que exerceixi un lideratge important quant a diversificació de l'oferta turística i cultural d'interior i de muntanya.

Vetllar per la biodiversitat, per la conservació del patrimoni natural i els seus valors, i garantir el manteniment dels processos naturals, i fer-ho fomentant una gestió del turisme que sigui sostenible, evitant una pressió excessiva sobre el territori i el medi ambient.

7. IMMERSIÓ DIGITAL I PROMOCIÓ CULTURAL

Acompanyar el nou paradigma cultural que emergeix per la irrupció i l'impacte de les tecnologies de la informació i la comunicació i avançar cap a una **experiència digital de la cultura**, facilitant i potenciant la digitalització, la tecnificació i la transformació del sector cultural, facilitant a la ciutadania l'accés directe a tota la informació.

Donar suport i facilitar la capacitació dels agents culturals perquè puguin disposar dels coneixements i dels equips tècnics per generar continguts, cocrear i difondre la seva proposta cultural a través de nous formats comunicatius. Per fer-ho, caldrà repensar les vies i les estratègies de comunicació i promoció cultural i adaptar-les a les demandes i les necessitats d'una societat que canvia a gran velocitat per la influència de la tecnologia i d'Internet.

Generar un sistema d'informació i comunicació que incorpori tota l'oferta cultural que es programa al país, que sigui accessible a les persones amb diversitat funcional (visual, auditiva, física i cognitiva), que prevegi la difusió en suports variats en funció dels públics als quals s'adreça i **que integri el potencial de les tecnologies i la Internet.**

Dissenyar de forma compartida una estratègia de comunicació de l'oferta cultural per donar a conèixer en l'àmbit nacional les activitats culturals i artístiques. En el mateix sentit, és imprescindible centrar especialment aquesta promoció del turisme cultural en els mercats internacionals estratègics, amb el francès i l'espanyol com a prioritaris ja que són els focus d'atracció turística principals.

2.2 Reptes globals de desenvolupament cultural de cara al futur (horitzó 2030)

ELS ODS A L'ESTRATÈGIA CULTURA ANDORRA 2030

Els esdeveniments recents que han impactat en les nostres societats ens porten a fer una reflexió profunda sobre el futur, en general, i molt concretament en l'àmbit de la cultura. Siguin quins siguin els escenaris a venir, **les polítiques culturals hauran de donar resposta als diferents reptes de la globalització amb estratègies ben definides, però també amb una agilitat i una fluïdesa suficients per adaptar-se a les diferents situacions que es puguin presentar.** La percepció, l'anàlisi, la comprensió, la interpretació, les actuacions i la comunicació d'aquests reptes i noves situacions seran elements clau, no solament per posar en pràctica una bona governança sinó també per reforçar els vincles entre les persones, la societat, els estaments públics i els privats.

La cultura no és un sector d'activitat més de l'economia del país, és un element present en gairebé tots els altres sectors. La seva importància és tal que s'ha d'assimilar com un element vertebrador transversal i un motor de cohesió i d'inclusió indispensable de cara al futur, i se li ha de retornar la centralitat i reconèixer el protagonisme que li és inherent.

Paral·lelament a aquesta reflexió, cal tenir en compte que qualsevol pla estratègic sectorial, en aquest cas el de la cultura, s'ha d'emmarcar en el **Pla estratègic nacional per a la implementació de l'Agenda 2030** per al desenvolupament sostenible de les Nacions Unides, que va aprovar el Consell de Ministres l'abril del 2019.

Aquest Pla estratègic global va constituir el primer document de base per impulsar noves polítiques, mesures i iniciatives per promoure i implementar els disset Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), fomentant polítiques i iniciatives per al desenvolupament sostenible. Per tant, la cultura també esdevé protagonista en vincular-se a diversos ODS. Concretament, en relació amb el Pla estratègic de la cultura Andorra 2030, hi trobem diferents fites i possibles actuacions a seguir, que exposem tot seguit de forma genèrica.

EDUCACIÓ DE QUALITAT: Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom.

L'educació és la base per millorar la vida de les persones i el desenvolupament sostenible. A més de millorar la qualitat de vida de les persones, l'accés a l'educació inclusiva i equitativa pot contribuir a proporcionar a la població les eines necessàries per a desenvolupar solucions innovadores als problemes més grans del món.

Fites relacionades amb l'Estratègia Cultura Andorra 2030

- 4.4 Augmentar substancialment el nombre de joves i persones adultes que tenen les competències necessàries, en particular tècniques i professionals, per a accedir a l'ocupació, el treball digne i l'emprenedoria.
- 4.7 Garantir que tot l'alumnat adquireixi els coneixements teòrics i pràctics necessaris per a promoure el desenvolupament sostenible, a través, entre d'altres, de l'educació per al desenvolupament sostenible i l'adopció d'estils de vida sostenibles, els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no-violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural i de la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible.

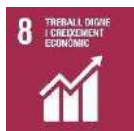

IGUALTAT DE GÈNERE: Aconseguir la igualtat entre els gèneres apoderant totes les dones i les nenes.

La igualtat entre els gèneres no és només un dret humà fonamental, sinó la base necessària per aconseguir un món pacífic, pròsper i sostenible. Si es facilita a les dones i nenes igualtat d'accés a l'educació, atenció mèdica, treball decent i representació en els processos d'adopció de decisions polítiques i econòmiques, s'impulsaran les economies sostenibles i es beneficiarà les societats i la humanitat en el seu conjunt.

Fites relacionades amb l'Estratègia Cultura Andorra 2030

- 5.5 Vetllar per la participació plena i efectiva de les dones, i per la igualtat d'oportunitats de lideratge en tots els àmbits de presa de decisions en la vida política, econòmica i pública (cicles d'activitats culturals al voltant del tema dels drets de la dona i els drets humans).
- 5.b Millorar l'ús de la tecnologia instrumental, en particular les tecnologies de la informació i la comunicació, per tal de promoure l'apoderament de les dones (premiar/organitzar activitats al voltant del foment de les dones i els seus coneixements en l'àmbit artístic tecnològic i digital).

TREBALL DIGNE I CREIXEMENT ECONÒMIC: Promoure un creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, una ocupació plena i productiva i un treball digne per a totes les persones.

Aquest objectiu ens comina a promoure les activitats productives, el turisme sostenible, l'ocupació digna, la creativitat i la innovació, l'emprenedoria i les microempreses i les pimes. Requereix incrementar la productivitat mitjançant la diversificació, la modernització tecnològica i la innovació, però també demana avançar cap a una economia més desmaterialitzada i circular.

Fites relacionades amb l'Estratègia Cultura Andorra 2030

- 8.3 Promoure polítiques orientades al desenvolupament que donin suport a les activitats productives, la creació d'ocupació digna, l'emprenedoria, la creativitat i la innovació, i encoratjar la regularització i el creixement de les microempreses i les petites i mitjanes empreses, a través, entre d'altres, de l'accés a serveis financers.

- 8.9** Elaborar i posar en pràctica polítiques de promoció d'un turisme sostenible que creï ocupació i promogui la cultura i els productes locals.

INNOVACIÓ I INFRAESTRUCTURES: Construir infraestructures resilients, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació.

Aquest ODS té per objecte promoure el desenvolupament d'infraestructures fiables, sostenibles, resilients i de qualitat. Demana que els seus beneficis econòmics i socials siguin clars i que s'hi pugui accedir de forma assequible i equitativa. D'altra banda, propugna la promoció de la innovació i reduir la bretxa digital si es vol garantir la igualtat d'accés a la informació i el coneixement.

Fites relacionades amb l'Estratègia Cultura Andorra 2030

- 9.1** Desenvolupar infraestructures fiables, sostenibles, resilients i de qualitat, incloent infraestructures regionals i transfrontereres, per tal de donar suport al desenvolupament econòmic i al benestar humà, amb especial atenció a l'accés assequible i equitatiu per a totes les persones.
- 9.4** Modernitzar les infraestructures i reconvertir les indústries perquè siguin sostenibles, usant els recursos amb més eficàcia i promovent l'adopció de tecnologies i processos industrials nets i racionals ambientalment, i aconseguint que tots els països adoptin mesures d'acord amb les capacitats respectives.

CIUTATS I COMUNITATS SOSTENIBLES: Crear ciutats i poblats humans que siguin inclusius, segurs, resilients i sostenibles.

Els territoris urbanitzats han d'esdevenir capdavanters en la generació de sistemes humans perdurables i de qualitat, i han de garantir la seguretat i els mínims d'una vida digna per a tota la ciutadania. Les ciutats han de planificar el seu desenvolupament d'una forma sostenible i participativa, vetllant per la protecció del patrimoni cultural i natural, assegurant la integració territorial i aportant respostes integrals i resilients als riscos derivats del canvi climàtic i altres possibles desastres o crisis.

Fites relacionades amb l'Estratègia Cultura Andorra 2030

- 11.2** Proporcionar accés a sistemes de transport segurs, assequibles, accessibles i sostenibles per a totes les persones, i millorar la seguretat viària, en particular mitjançant l'ampliació del transport públic, amb especial atenció a les necessitats de les persones en situació vulnerable: dones, nenes, nens, persones amb discapacitat i persones grans.
- 11.3** Augmentar la urbanització inclusiva i sostenible, així com la capacitat de planificar i gestionar de manera participativa, integrada i sostenible els assentaments humans a tots els països.
- 11.4** Redoblar els esforços per a protegir i salvaguardar el patrimoni cultural i natural del món.

CONSUM RESPONSABLE: Garantir modalitats de consum i patrons de producció sostenibles.

L'objectiu del consum i la producció sostenibles és fer més i millors coses amb menys recursos. Es tracta de crear guanys nets de les activitats econòmiques mitjançant la reducció de la utilització dels recursos, la degradació i la contaminació, aconseguint al mateix temps una millor qualitat de vida. Es necessita, a més, adoptar un enfocament sistèmic i aconseguir la cooperació entre els participants de la cadena de subministrament, des del productor fins al consumidor final.

Fites relacionades amb l'Estratègia Cultura Andorra 2030

- 12.7 Promoure pràctiques de contractació pública que siguin sostenibles, de conformitat amb les polítiques i prioritats nacionals (creació i producció local km0).
- 12.8 Assegurar que les persones de tot el món tinguin informació i conscienciació pertinents per al desenvolupament i els estils de vida sostenibles, en harmonia amb la natura.
- 12.b Elaborar i aplicar instruments que permetin vigilar els efectes en el desenvolupament sostenible a fi d'aconseguir un turisme sostenible que creï llocs de treball i promogui la cultura i els productes locals.

LLUITA CONTRA EL CANVI CLIMÀTIC: Adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els seus efectes.

El canvi climàtic és el repte ambiental més rellevant a què ha de fer front la humanitat al segle XXI. Això implica integrar les accions contra el canvi climàtic en totes les polítiques, implementar mesures d'adaptació als efectes del canvi climàtic, desenvolupar plans de prevenció i d'actuació davant fenòmens extrems, i educar intensament la ciutadania perquè actuï en conseqüència.

Fites relacionades amb l'Estratègia Cultura Andorra 2030

- 13.2 Incorporar mesures relatives al canvi climàtic en les polítiques, les estratègies i els plans nacionals.
- 13.3 Millorar l'educació, la conscienciació i la capacitat humana i institucional en relació amb la mitigació del canvi climàtic, l'adaptació a aquest, la reducció dels efectes i l'alerta primerenca.

PROMOURE SOCIETATS PACÍFIQUES I INCLUSIVES: Desenvolupar institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells.

El benestar de les persones, la prosperitat de les societats, l'equitat de la ciutadania i el desenvolupament sostenible només es poden assolir en un marc de pau i de respecte als drets fonamentals. Aquest ODS també ens diu que s'ha d'aprofundir en l'enfortiment de les institucions públiques: han de ser eficaces, responsables i transparents, plenament compromeses amb la lluita contra la corrupció i afavoridores d'una democràcia inclusiva, participativa i representativa.

Fita relacionada amb l'Estratègia Cultura Andorra 2030

- 16.7 Assegurar el dinamisme, la inclusió, la participació i la representativitat en la presa de decisions a tots els nivells.

ALIANCES PER ALS OBJECTIUS MUNDIALS: Enfortir els mitjans per a implementar i revitalitzar l'Aliança Mundial per al DS.

Un programa de desenvolupament sostenible requereix aliances entre els governs, el sector privat i la societat civil. Aquestes aliances inclusives construïdes sobre principis i valors, una visió compartida, i metes compartides, que col·loquin les persones i el planeta al centre, són necessàries a nivell global, regional, nacional i local.

Fites relacionades amb l'Estratègia Cultura Andorra 2030

- 17.6 Millorar la cooperació regional i internacional nord-sud, sud-sud i triangular i l'accés a la ciència, la tecnologia i la innovació, i augmentar l'intercanvi de coneixements en condicions

mútuament convingudes, entre d'altres maneres millorant la coordinació entre els mecanismes existents, en particular en l'àmbit de les Nacions Unides, i mitjançant un mecanisme global de facilitació de la tecnologia.

17.16 Enfortir l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible, complementada per aliances entre múltiples actors que mobilitzin i promoguin l'intercanvi de coneixements, expertesa, tecnologies i recursos financers, amb la finalitat de donar suport a l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible a tots els països, en particular als països en desenvolupament.

17.17 Encoratjar i promoure la constitució d'aliances eficaces en els àmbits públic, publico-privat i de la societat civil, aprofitant l'experiència i les estratègies d'obtenció de recursos dels partenariats.

3

METODOLOGIA

El plec de bases per a l'elaboració del Pla estratègic de la cultura 2030 especifica que el present treball s'havia de portar a terme a partir de la diagnosi i els resultats que s'han obtingut en el procés d'elaboració del Llibre blanc de la cultura. Per tant, en la manera ordenada de procedir per realitzar la tasca encomanada s'imposava fer, en primer lloc, una anàlisi d'aquesta publicació, així com de la documentació generada o utilitzada durant el seu procés d'elaboració. Pel que respecta a aquesta documentació, l'equip consultor ha tingut a la seva disposició la següent:

- DAFOs de les Taules de treball sectorial
- DAFOs del Fòrum de participació
- Respostes als qüestionaris adreçats als ministeris de Cultura i Esports, d'Educació i Ensenyament Superior, i de Turisme, a més d'Andorra Turisme
- Sessions de treball amb persones expertes del Ministeri de Cultura i Esports
- Sessions de treball amb consellers de cultura dels comuns
- Estudi *Aproximació a la política cultural d'Andorra*, de Toni Gibert (Govern d'Andorra i Fundació Julià Reig, 2020)
- Memòries anuals del Ministeri de Cultura i Esports (cal precisar en aquest cas que les Memòries analitzades han estat les dels anys 2018, 2019 i 2020, mentre que les utilitzades en els treballs del Llibre blanc de la cultura van ser les dels anys 2015 a 2019).

Si bé en fer la tasca de buidat de la documentació es van valorar totes les aportacions detectades i susceptibles de ser tractades en l'elaboració del treball, es van descartar d'entrada les que eren massa genèriques —i que, per tant, no podrien ser traduïdes en accions concretes—, així com les que es limitaven a apreciacions, sovint també generals, amb una relació més o menys llunyana amb l'objecte de l'encàrrec. D'aquesta primera selecció en va resultar un llistat amb uns 800 ítems, que després d'ometre els que apareixien clarament repetits en una o en diverses ocasions van quedar reduïts a uns 500.

Per gestionar de forma adequada aquesta ingent quantitat d'informació calia poder-la ordenar de forma sistemàtica. Les previsions inicials quant a l'estructura dels continguts ens havia portat a valorar l'interès de seguir un esquema proper al reflectit en els set reptes i les trenta orientacions/estratègies detallats al Llibre blanc de la cultura. Un cop realitzada una anàlisi aprofundida quant al possible encaix es va constatar que la labor seria molt difícil, essencialment tenint en compte el caràcter de tots i cadascun dels ítems que s'haurien de traduir en accions a incloure i el desigual abast i concreció de les trenta orientacions/estratègies. Aquest fet ens va portar a prendre la decisió d'agrupar els 500 ítems en un nombre inicialment indeterminat de línies de treball, en cadascuna de les quals s'hi poguessin incloure accions de característiques similars o amb uns continguts propers, o que afectessin un únic sector cultural. Tanmateix, un condicionant que ens vam imposar en el moment de definir les línies de treball —amb la finalitat de complir adequadament les bases de l'encàrrec— va ser vetllar perquè totes tinguessin un o més referents entre els reptes i les estratègies detallats al Llibre blanc de la cultura. Amb aquestes premisses, es van arribar a concretar més de 70 línies de treball, que ens permetien agrupar les accions segons el tipus d'actuació, els actors concernits o els destinataris, entre altres consideracions.

Paral·lelament a la definició de les possibles línies de treball es va portar a la pràctica la primera de les accions participatives previstes: l'enviament d'un qüestionari —per respondre en línia i amb preguntes de resposta oberta— a associacions, entitats i altres col·lectius organitzats, que podien ser considerats actors més o menys destacats del món cultural del país. Després de fer el tractament de les respostes rebudes, les aportacions inèdites o les contribucions que ens podien ajudar a aclarir o concretar conceptes van ser incorporades a la base de dades estructurada mitjançant les línies de treball i les accions.

La segona acció participativa va consistir en contrastar, amb representants dels sectors culturals i amb experts, el treball realitzat fins al moment en la definició de línies de treball i en la concreció d'accions. A aquest efecte es van organitzar set Taules de treball —amb la presència en cadascuna d'un nombre de persones variable, entre deu i quinze—, prenent com a referència la distribució sectorial utilitzada en l'elaboració del Llibre blanc de la cultura —basada en el Marc d'Estadístiques de la UNESCO (MEC): Patrimoni cultural i natural, Arts escèniques, música i celebracions, Arts plàstiques i visuals i artesanía, Activitats literàries, editorials i premsa, Audiovisual i mitjans interactius, Disseny i serveis creatius, i Turisme i lleure. A més de les set taules sectorials, també es van organitzar dues altres taules: una —amb la participació de tècnics i experts— dedicada a les possibles actuacions que tenien un caràcter marcadament transversal i que podien afectar tots els sectors culturals, i una altra —amb la participació de tècnics comunals— per poder avaluar de forma més precisa les accions que podien afectar de forma directa els comuns. A les sessions de totes i cadascuna de les taules de treball també hi van participar representants del Ministeri de Cultura i Esports, en la persona dels directors i de tècnics especialistes.

La documentació que es va sotmetre als participants de les set primeres Taules de treball incloïa el llistat exhaustiu de les línies de treball, i de les accions corresponents, relacionades amb el respectiu sector cultural; en el cas de les dos darreres, òbviament, els llistats es van preparar prenent en consideració, respectivament, que tinguessin un caràcter transversal o que afectessin els comuns. Cal destacar que aquesta feina de contrast desenvolupada a les Taules de treball va ser molt profitosa en el moment de concretar de forma precisa el què hauria de ser el contingut essencial del Pla: d'una banda, va contribuir a detectar moltes de les accions que caldria considerar com a claus; d'altra banda, va confortar les apreciacions de l'equip consultor quant a la manca d'interès evident d'algunes de les accions que, en un exercici de prudència, s'havien retingut fins aquell moment; finalment, va permetre ampliar l'abast d'algunes accions o incorporar-ne de noves.

Com a resultat d'aquestes darreres actuacions es va assolir un nou document de treball que comprenia una cinquantena de línies de treball i prop de tres-centes accions. Vistes les característiques d'aquestes, i per a un millor encaix en la presentació prevista, es va veure la necessitat de segmentar les accions en tres grups: les que calia considerar com a prioritàries o clau, i que havien de formar el nucli essencial del Pla; les que, per tenir una menor entitat o una prioritat temporal inferior, convenia qualificar com realitzables a mitjà termini; finalment, el tercer grup inclouria les accions que —degut a la manca de coneixement sobre les mateixes, o a les valoracions fetes quant a la seva progressió durant les sessions de les Taules de treball—, tot i ésser ja implementades, era aconsellable que en els propers anys fossin mereixedores d'un impuls significatiu. La posterior labor de concentració d'algunes Línies de treball i la valoració i selecció final de les Accions previstes —treball realitzat en estreta col·laboració amb les direccions del Ministeri de Cultura i Esports—, van permetre arribar a les relacions definitives.

Paral·lelament a aquesta darrera fase de concreció del nucli essencial es van anar avaluant i detallant els continguts dels altres capítols previstos per incloure en el document final, i es van acabar de definir els conceptes teòrics que han permès establir els grans eixos que hauran de guiar l'evolució del Pla i visualitzar les possibles interrelacions que incidiran en la posada a la pràctica.

4

**ESTRATÈGIA CULTURA
ANDORRA 2030**

Amb el Pla estratègic de la cultura 2030 es pretén avançar cap a quatre grans Objectius:

1. IDENTITAT I CULTURA

Objectiu estratègic que inclou el reforç d'actuacions encaminades al manteniment, la posada en valor i la difusió del patrimoni cultural i natural, i la promoció de les expressions creatives pròpies, amb la llengua com a factor diferencial i de cohesió.

2. DRETS CULTURALS

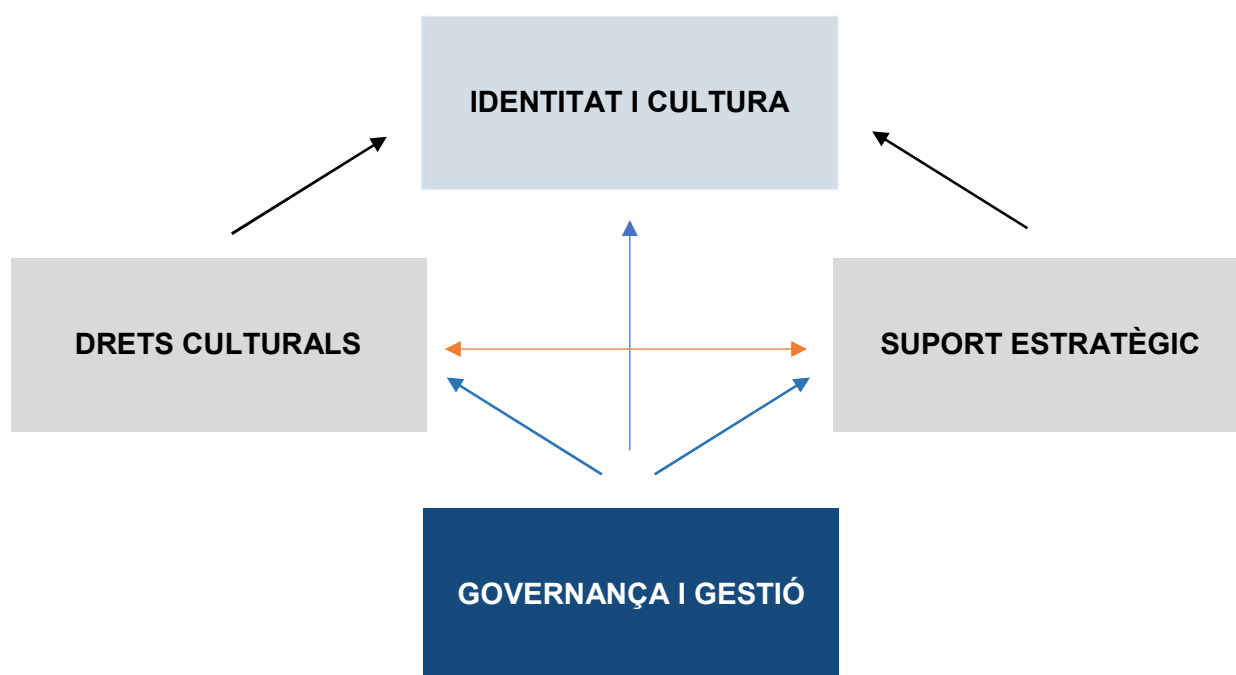
Objectiu estratègic mitjançant el qual es vol facilitar l'accés a la cultura d'acord amb la realitat social i territorial, tenint en compte els actuals i els nous públics, apostant per la comunicació, la innovació i la pluralitat.

3. SUPORT ESTRATÈGIC

Objectiu en el qual s'emmarca el suport al desenvolupament del sector i les indústries culturals i creatives, en base a la transmissió de coneixement, la promoció i les aliances multilaterals, a nivell nacional i internacional.

4. GOVERNANÇA I GESTIÓ

Objectiu estratègic que ha de portar a una gestió més eficient mitjançant el diàleg, la concertació, la tasca normativa, la coordinació institucional i l'òptima utilització de mitjans i de competències, i ha de permetre la valoració del retorn econòmic i social de les actuacions.

Per avançar cap a aquests Objectius s'han identificat **43 Línies de treball** que emmarquen les **238 Accions** que, en aquest moment, han quedat definides com a mereixedores de ser portades a la pràctica o d'evolucionar en la seva implementació.

Encara que no totes les **Línies de treball** han de tenir el mateix grau d'impacte, a criteri de l'equip consultor del Pla totes tenen entitat suficient per ser individualitzades. Quatre de les Línies de treball només inclouen una acció: en aquests casos han estat les característiques subjectives de cadascuna d'elles les que han portat a mantenir-les individualitzades.

Les **Accions** a desenvolupar han merescut una segmentació en funció de **diferents graus de prioritat**:

- › **Prioritàries**: un primer grup inclou **93 accions considerades clau** i que constitueixen el nucli essencial del Pla. Han de merèixer una calendarització que en determini l'execució en funció de l'interès prioritari i dels recursos disponibles.
- › **Prioritàries a mitjà termini**: el segon grup inclou **98 accions** que s'han considerat complementàries o d'una prioritat temporal menor, però que s'haurien de portar a terme durant el període de vigència del Pla.
- › **En curs**: el tercer i darrer grup inclou **47 accions** que ja s'estan realitzant des de fa un cert temps, o que han estat iniciades recentment, i que haurien de merèixer un impuls en la seva implementació.

Tot seguit, al capítol 4.1, s'exposa el detall de les **Línies de treball** segons els quatre grans **Objectius estratègics**, ordenades de manera alfabètica.

Al seu torn, als capítols 4.2, 4.3 i 4.4 es presenten, també alfabèticament i segons les Línies de treball, els **l·listats d'accions** que s'hauran de portar a la pràctica per tal d'avançar cap als quatre Objectius de l'Estratègia Andorra Cultura 2030. Cadascun d'aquests capítols correspon, respectivament, a un dels tres graus de prioritat descrits: accions **Prioritàries**, accions **A mitjà termini** i accions **En curs**.

La taula que es detalla a continuació mostra el **nombre d'accions segons els Objectius estratègics i el grau de prioritat**. Si bé els quatre Objectius disposen d'accions de tots tres graus de prioritat, quan analitzem el detall de les Línies de treball trobem que no totes elles inclouen accions de cada grau. És per aquest motiu que ens els capítols 4.2, 4.3 i 4.4 únicament es presenten les Línies de treball que inclouen accions relatives al respectiu grau de prioritat. Al final del capítol 4.1 es presenta una taula on queda detallat el **nombre d'accions segons les Línies de treball i el grau de prioritat**.

OBJECTIUS ESTRATÈGICS	Prioritàries	Prioritàries a mitjà termini	En curs	Total accions
1. IDENTITAT I CULTURA	13	24	18	55
2. DRETS CULTURALS	20	22	14	56
3. SUPORT ESTRATÈGIC	27	32	6	65
4. GOVERNANÇA I GESTIÓ	33	20	9	62
Total accions	93	98	47	238

4.1 Model i visió Estratègia Cultura Andorra 2030: Objectius estratègics i Línies de treball

1. Identitat i cultura

- 1.1. Afavoriment de la integració i la inclusió de nous i noves.
- 1.2. Definició i creació de l'espai d'identitat cultural andorrana (Museu Nacional).
- 1.3. Elaboració d'un programa de recerca, conservació, protecció, salvaguarda i difusió dels béns culturals materials i immaterials.
- 1.4. Impuls de la identitat cultural en un context global, emfasitzant la riquesa del patrimoni cultural i natural en la identitat del país (Marca Andorra).
- 1.5. Impuls de les actuacions de promoció del català.
- 1.6. Impuls del programa d'activitats i esdeveniments a museus, monuments i espais patrimonials.
- 1.7. Potenciació de la cultura tradicional i l'associacionisme popular.
- 1.8. Promoció d'espais de trobada al voltant de la llengua entre els agents socials i institucionals.
- 1.9. Reforç de la presència i ús social del català.
- 1.10. Reforç de les activitats formatives d'aprenentatge del català, impulsades pel Servei de Política Lingüística i pel ministeri encarregat de l'educació.

2. Drets culturals

- 2.1. Apropament de la ciutadania al patrimoni cultural.
- 2.2. Augment de la importància de la cultura en l'oferta turística.
- 2.3. Avenç en la incorporació de la tecnologia digital als espais culturals i patrimonials, incidint en l'adaptació dels discursos i en la interacció amb el visitant.
- 2.4. Creació d'esdeveniments per a públic jove.
- 2.5. Establiment de mecanismes de comunicació conjunta amb uns mateixos criteris, per fer més atractiva l'oferta cultural.
- 2.6. Foment de la lectura.
- 2.7. Impuls d'una estratègia de turisme cultural.
- 2.8. Potenciació de la comunicació i la difusió per millorar la consciència social respecte les arts plàstiques i visuals.
- 2.9. Potenciació de les activitats musicals i de l'Auditori Nacional.
- 2.10. Reforç de la funció de les biblioteques i dels seus programes d'activitats.

3. Suport estratègic

- 3.1. Avenç cap a la professionalització del sector de la música i les arts escèniques, i generació de sortides laborals.
- 3.2. Enfocament estratègic de la política de subvencions i ajuts del ministeri encarregat de la cultura i ampliació del seu abast.
- 3.3. Foment de la literatura andorrana.
- 3.4. Impuls del mecenatge i els incentius fiscals per donar suport als sectors culturals.
- 3.5. Millora dels condicionants inherents a l'existència de duanes, per facilitar l'exportació-importació de béns i equipaments culturals.
- 3.6. Potenciació de la formació artística i tècnica per facilitar la professionalització dels sectors culturals.
- 3.7. Promoció i generació d'espais de creació i exposició.
- 3.8. Reforç de la projecció internacional de la cultura i els artistes del país.
- 3.9. Suport a la creació nacional.
- 3.10. Suport a la promoció de la cultura des dels mitjans de comunicació.
- 3.11. Suport al desenvolupament de les indústries culturals i creatives.

4. Governança i gestió

- 4.1. Adequació de l'actual marc normatiu.
- 4.2. Creació de noves infraestructures culturals i adequació de les existents.
- 4.3. Definició d'un pla de comunicació del ministeri encarregat de la cultura.
- 4.4. Desenvolupament del voluntariat cultural.
- 4.5. Enfortiment de la coordinació institucional i la feina conjunta per disposar d'una oferta cultural compatible amb les accions pròpies dels comuns, del ministeri encarregat de la cultura i dels programadors privats.
- 4.6. Establiment d'una estratègia de qualitat als serveis i equipaments culturals.
- 4.7. Millora de la coordinació i la comunicació entre els agents culturals.
- 4.8. Promoció de la inclusió i l'accessibilitat per afavorir l'accés a la cultura de les persones amb diversitat funcional.
- 4.9. Realització d'estudis quantitius i qualitius periòdics sobre les polítiques i els equipaments culturals.
- 4.10. Reforç de les relacions amb organismes internacionals i promoció d'accions de col·laboració i intercanvi amb altres estats i territoris, especialment en l'àmbit dels Pirineus i de la llengua i la cultura catalana.
- 4.11. Reforç del coneixement de l'oferta cultural per part de les persones que treballen de cara al públic en el sector serveis.
- 4.12. Treball amb infants i joves des de l'entorn educatiu.

OBJECTIUS	LÍNIES DE TREBALL	Prioritàries	Prioritàries a mitjà termini	En curs	Total
Identitat i cultura	1.1 Afavoriment de la integració i la inclusió de nous joves	1			1
	1.2 Definició i creació de l'espai d'identitat cultural andorrana (Museu Nacional)	1			1
	1.3 Elaboració d'un programa de recerca, conservació, protecció, salvaguarda i difusió dels béns culturals materials i immaterials	6	6	2	14
	1.4 Impuls de la identitat cultural en un context global, emfasitzant la riquesa del patrimoni cultural i natural en la identitat del país (Marca Andorra)		1	2	3
	1.5 Impuls de les actuacions de promoció del català		3	6	9
	1.6 Impuls del programa d'activitats i esdeveniments a museus, monuments i espais patrimonials	2	2	1	5
	1.7 Potenciació de la cultura tradicional i l'associacionisme popular	1	1	4	6
	1.8 Promoció d'espais de trobada al voltant de la llengua entre els agents socials i institucionals	2	2		4
	1.9 Reforç de la presència i ús social del català		7		7
	1.10 Reforç de les activitats formatives d'aprenentatge del català, impulsades pel Servei de Política Lingüística i pel ministeri encarregat de l'educació		2	3	5
Drets culturals	2.1 Apropament de la ciutadania al patrimoni cultural	5	4	6	15
	2.2 Augment de la importància de la cultura en l'oferta turística		6	1	7
	2.3 Avenç en la incorporació de la tecnologia digital als espais culturals i patrimonials, incidint en l'adaptació dels discursos i en la interacció amb el visitant	2	1	2	5
	2.4 Creació d'esdeveniments per a públic jove	2			2
	2.5 Establiment de mecanismes de comunicació conjunta amb uns mateixos criteris, per fer més atractiva l'oferta cultural	3	4	1	8
	2.6 Foment de la lectura	2			2
	2.7 Impuls d'una estratègia de turisme cultural		5		5
	2.8 Potenciació de la comunicació i la difusió per millorar la consciència social respecte les arts plàstiques i visuals	3			3
	2.9 Potenciació de les activitats musicals i de l'Auditori Nacional	1	1	2	4
	2.10 Reforç de la funció de les biblioteques i dels seus programes d'activitats	2	1	2	5
Suport estratègic	3.1 Avenç cap a la professionalització del sector de la música i les arts escèniques, i generació de sortides laborals	1	5		6
	3.2 Enfocament estratègic de la política de subvencions i ajuts del ministeri encarregat de la cultura i ampliació del seu abast	2			2
	3.3 Foment de la literatura andorrana	3	6		9
	3.4 Impuls del mecenatge i els incentius fiscals per donar suport als sectors culturals		3		3
	3.5 Millora dels condicionants inherents a l'existència de duanes, per facilitar l'exportació-importació de béns i equipaments culturals		3		3
	3.6 Potenciació de la formació artística i tècnica per facilitar la professionalització dels sectors culturals	1	1		2
	3.7 Promoció i generació d'espais de creació i exposició	3	2	1	6
	3.8 Reforç de la projecció internacional de la cultura i els artistes del país	7	1	1	9
	3.9 Suport a la creació nacional	3	7		10
	3.10 Suport a la promoció de la cultura des dels mitjans de comunicació	2		2	4
	3.11 Suport al desenvolupament de les indústries culturals i creatives	5	4	2	11
Governança i gestió	4.1 Adequació de l'actual marc normatiu	7	1		8
	4.2 Creació de noves infraestructures culturals i adequació de les existents	3	1		4
	4.3 Definició d'un pla de comunicació del ministeri encarregat de la cultura	1			1
	4.4 Desenvolupament del voluntariat cultural		1		1
	4.5 Enfortiment de la coordinació institucional i la feina conjunta per disposar d'una oferta cultural compatible amb les accions pròpies dels comuns, del ministeri encarregat de la cultura i dels programadors privats	5	1	1	7
	4.6 Establiment d'una estratègia de qualitat als serveis i equipaments culturals	2	1		3
	4.7 Millora de la coordinació i la comunicació entre els agents culturals	3			3
	4.8 Promoció de la inclusió i l'accessibilitat per afavorir l'accés a la cultura de les persones amb diversitat funcional	3	2		5
	4.9 Realització d'estudis quantitius i qualitius periòdics sobre les polítiques i els equipaments culturals	2	1	2	5
	4.10 Reforç de les relacions amb organismes internacionals i promoció d'accions de col·laboració i intercanvi amb altres estats i territoris, especialment en l'àmbit dels Pirineus i de la llengua i la cultura catalana	3	4	2	9
	4.11 Reforç del coneixement de l'oferta cultural per part de les persones que treballen de cara al públic en el sector serveis			2	2
	4.12 Treball amb infants i joves des de l'entorn educatiu	4	8	2	14
Total	93	98	47	238	

4.2 Accions prioritàries

1. Identitat i cultura

1.1. Afavoriment de la integració i la inclusió de nousvinguts

- Crear una estructura per facilitar l'acollida dels nousvinguts i oferir material o serveis de coneixement bàsic del país, inclosa la llengua (llibrets/programes/cursos...), amb la implicació de les biblioteques en la difusió del material.

1.2. Definició i creació de l'espai d'identitat cultural andorrana (Museu Nacional)

- Definir, amb la participació d'una taula d'experts, l'espai cultural on s'expliqui la història i la cultura del país, i portar-ho a terme. L'espai també ha de parlar d'innovació, de creació, de sostenibilitat, de futur, amb narratives diverses.

1.3. Elaboració d'un programa de recerca, conservació, protecció, salvaguarda i difusió dels béns culturals materials i immaterials

- Adoptar les accions necessàries per identificar i fer més accessibles les col·leccions i els fons patrimonials privats i de l'Església, creant sinèrgies col·laboratives.
- Continuar establint un ús pels edificis patrimonials que estiguin en desús, com la Casa Rossell, i obrir-los parcialment o periòdicament a la ciutadania, entitats culturals, etc.
- Crear un Institut Nacional de l'Audiovisual que gestioni tot el material que es genera a nivell audiovisual, inclosa la documentació històrica dels mitjans de comunicació.
- Donar més èmfasi al patrimoni cultural en els espais naturals, integrant, entre altres, el programa de la Pedra Seca i altres tècniques de construcció tradicional.
- Mantenir les dotacions i, si escau, ampliar els ajuts per a la conservació i la millora del patrimoni cultural material i immaterial, de manera a realitzar un mínim d'una dotació anual, avaluant l'oportunitat de vincular els ajuts a la prèvia documentació i estudi dels béns susceptibles de ser subvencionats.
- Recuperar béns culturals a l'estranger i donar a conèixer els béns culturals a l'exili.

1.6. Impuls del programa d'activitats i esdeveniments a museus, monuments i espais patrimonials

- Fomentar, ampliar i programar de forma coordinada les activitats dels museus (com Nits d'estiu als museus, Jornades Europees del Patrimoni, Dia Internacional dels Museus, Canya als Museus...), tant per a residents com per a turistes i durant tot l'any.
- Millorar la difusió dels museus: donar més visibilitat al portal www.museus.ad, traduir el portal a més idiomes, realitzar accions amb hotels i restaurants, crear lligams amb empreses vinculades a congressos, promocionar el PASSmuseus, crear sinèrgies amb comerços, hotels i restaurants pròxims a museus, crear l'APP museus.ad...

1.7. Potenciació de la cultura tradicional i l'associacionisme popular

- Crear i dotar de continguts diversos un espai de cultura popular en línia.

1.8. Promoció d'espais de trobada al voltant de la llengua entre els agents socials i institucionals

- Crear el Consell Nacional per la Llengua.

- Crear el Pla d'acció nacional per la llengua (PNL), que ha de contenir especialment els objectius, el calendari d'actuacions, el pressupost i el control dels resultats amb els indicadors.

2. Drets culturals

2.1. Apropament de la ciutadania al patrimoni cultural

- Ampliar els horaris d'atenció al públic dels museus i els monuments, amb la dotació dels recursos necessaris.
- Ampliar la programació i l'oferta d'itineraris culturals. Combinar-hi conceptes relacionats amb el medi ambient i involucrar-hi institucions i privats.
- Incidir en el binomi patrimoni cultural i natural des del departament de Patrimoni Cultural. Participar en l'Estratègia nacional del paisatge i identificar els paisatges culturals.
- Millorar la promoció del patrimoni romànic i donar-li un major valor, amb la realització d'un pla de conservació i gestió de les esglésies romàniques i amb la revisió de la publicació Andorra Romànica.
- Promoure la ludificació en l'experiència cultural, perquè el consum de cultura no només ha de ser visitar sinó que també ha d'incloure altres experiències a través de videojocs, escape tours, etc. Preveure accions conjuntes entre el ministeri encarregat de la cultura, el ministeri encarregat del medi ambient, Andorra Turisme i els comuns.

2.3. Avenç en la incorporació de la tecnologia digital als espais culturals i patrimonials, incidint en l'adaptació dels discursos i en la interacció amb el visitant

- Desenvolupar una App de descoberta del patrimoni cultural (monuments 3D, realitat augmentada, rutes, història...).
- Elaborar el mapa del patrimoni cultural. Traslladar els béns que integren el patrimoni cultural declarats Bé d'Interès Cultural a una base cartogràfica per més endavant introduir-hi els Béns inventariats i la resta de béns culturals.

2.4. Creació d'esdeveniments per a públic jove

- Crear temporades musicals orientades a un públic jove i infantil per fomentar el consum cultural i crear nous públics de forma coordinada en el territori.
- Facilitar l'assistència de públic jove a espectacles d'arts escèniques i música, amb horaris i preus assequibles.

2.5. Establiment de mecanismes de comunicació amb uns mateixos criteris, per fer més atractiva l'oferta cultural

- Establir i aplicar les directrius per convertir la cultura en un element transversal, és a dir, que s'inclougi la perspectiva cultural a Educació, Medi Ambient, Territori, Finances, etc.
- Millorar els canals per fer arribar la informació al sector privat (empreses dels sectors turístic, esportiu, restauració...) perquè es pugui implicar en la difusió de les campanyes i les actuacions culturals.
- Millorar la web i la comunicació de l'Agenda.ad. Optimitzar les opcions i les possibilitats que ja existeixen en la plataforma comuna Agenda.ad, i implicar-hi els agents privats.

2.6. Foment de la lectura

- Analitzar la realitat lectora del país per disposar de dades sobre els hàbits i sobre el món editorial/líbreter/bibliotecari.
- Avaluar les accions de promoció de la lectura actuals per saber quins resultats tenen i en quins públics són positives.

2.8. Potenciació de la comunicació i la difusió per millorar la consciència social respecte les arts plàstiques i visuals

- Crear un catàleg virtual dels artistes del país.
- Crear un inventari d'obres d'artistes andorrans i d'Andorra.
- Crear una pinacoteca virtual, la qual podria incloure tant la creació artística del país com el fons d'art del Govern.

2.9. Potenciació de les activitats musicals i de l'Auditori Nacional

- Ampliar l'ús de l'Auditori Nacional perquè s'hi puguin organitzar esdeveniments d'altres disciplines artístiques (arts plàstiques, performance, dansa, teatre, lírica, etc.) i mantenir i impulsar les activitats organitzades per altres entitats públiques o privades (Comú d'Ordino, FONCA, escoles, etc.).

2.10. Reforç de la funció de les biblioteques i dels seus programes d'activitats

- Crear oficialment la Xarxa de biblioteques públiques i dotar-la d'un marc d'acció.
- Parametrar i estructurar l'Àrea de Lectura Pública i Biblioteques del ministeri encarregat de la cultura.

3. Suport estratègic

3.1. Avenç cap a la professionalització del sector de la música i les arts escèniques, i generació de sortides laborals

- Treballar el circuit professional per fomentar el retorn dels estudiants de disciplines relacionades amb la música i les arts escèniques.

3.2. Enfocament estratègic de la política de subvencions i ajuts del ministeri encarregat de la cultura i ampliació del seu abast

- Transformar la política de subvencions culturals per assolir que siguin un instrument més per reforçar l'estratègia del ministeri encarregat de la cultura de donar suport al teixit cultural i artístic del país. Les subvencions han de respectar el principi de distinció entre projectes professionals i amateurs i han de ser un dels instruments per reforçar les principals línies estratègiques d'acció cultural: internacionalització, professionalització, creació de nous públics i desenvolupament de les indústries culturals i creatives.
- Treballar per millorar el concepte, el funcionament i l'impacte de les subvencions públiques del ministeri encarregat de la cultura. L'objectiu de les subvencions ha de ser que esdevinguin un instrument al servei d'una estratègia definida i global per al suport a la cultura, la creació i la protecció i la difusió del patrimoni.

3.3. Foment de la literatura andorrana

- Activar la presència d'escriptors nacionals en l'entorn digital, amb la presentació d'autors i de llibres.
- Crear un òrgan únic de promoció de la literatura andorrana i d'activitats editorials, ampliant les funcions de l'Àrea de Lectura Pública i Biblioteques.
- Impulsar, amb subvencions o altres accions, la traducció a diferents llengües de la literatura feta a Andorra en català, per poder apropar la literatura andorrana a l'exterior i participar a les principals fires internacionals de llibres.

3.6. Potenciació de la formació artística i tècnica per facilitar la professionalització dels sectors culturals

- Posar en marxa el procés de creació d'un Conservatori Nacional sobre la base del pla d'estudis de l'Institut de Música i endegar un conveni de col·laboració entre el Comú d'Andorra la Vella i el Govern per assolir aquesta fita.

3.7. Promoció i generació d'espais de creació i exposició

- Dur a terme un estudi per a la creació d'un espai destinat a ser un laboratori per a la innovació artística i cultural, en el qual els artistes puguin experimentar, trobar-se per crear sinèrgies, fer treball de recerca artística i cultural, presentar propostes. Ha de ser un espai que fomenti i promogui la creativitat, la innovació i la cerca de nous mitjans i llenguatges expressius. Aquest espai hauria de ser també un punt de trobada amb i per al públic, en el qual se li doni accés a propostes artístiques i culturals innovadores i de qualitat.
- Dur a terme un estudi sobre la pertinença i la viabilitat de crear un Centre d'Art Contemporani.
- Oferir més espais expositius per al talent local emergent, com ara una sala alternativa i complementària a la sala d'exposicions del Govern.

3.8. Reforç de la projecció internacional de la cultura i els artistes del país

- Crear una figura al ministeri encarregat de la cultura especialitzada en la internacionalització i la promoció a l'estranger del talent nacional, mitjançant aliances o intercanvis amb festivals, sales, o altres agents de fora d'Andorra.
- Crear xarxes, sinèrgies i promoure acords de col·laboració perquè l'obra dels artistes del país sigui comercialitzada per galeristes estrangers.
- Establir col·laboracions amb festivals, mostres, certàmens i tota mena de manifestacions i esdeveniments de les disciplines que interessin el teixit artístic del país, tant dels països veïns com de la resta del món, per tal que els artistes nacionals s'obrin mercat i es generin oportunitats internacionals de tota mena.
- Facilitar la internacionalització de les empreses culturals andorranes.
- Fomentar la presència d'Andorra i dels seus artistes plàstics en programes d'intercanvis o en certàmens artístics internacionals. En aquest sentit, estudiar la pertinença i la viabilitat de certàmens com ara la Biennal de Venècia i fires comercials d'art d'arreu del món.
- Propiciar des de l'Administració la inclusió en organismes i xarxes culturals i artístiques exteriors.
- Treballar un projecte per al desenvolupament i la consolidació al país d'un festival cultural internacional, avaluant diferents opcions: una disciplina específica, multidisciplinari, etc. Hauria de ser un projecte de país que inclogués les institucions i també el sector privat.

3.9. Suport a la creació nacional

- Afavorir el col·leccionisme públic. Establir una partida del pressupost anual de les institucions públiques per adquirir obra nova d'artistes del país.
- Establir un programa de formació per a la professionalització dels agents del sector creatiu i artístic andorrà. Per als artesans, artistes i creatius en general que vulguin seguir-los, el ministeri encarregat de la cultura haurà d'oferir una sèrie de formacions, estructurades per sectors o àmbits artístics, amb l'objectiu d'aportar les eines i els recursos necessaris per professionalitzar-se en el sector cultural i artístic.
- Fer una revisió de les bases dels concursos públics i establir una distinció entre concursos per a professionals i concursos per a amateurs.

3.10. Suport a la promoció de la cultura des dels mitjans de comunicació

- Fer ús dels canals de comunicació que consumeixen els joves per fer arribar la informació cultural de forma accessible.
- Reforçar l'estratègia de divulgació cultural a RTVA amb una programació destinada a divulgar la història i la cultura del país, a difondre les obres dels artistes i creadors nacionals, a fer-se ressò del què succeeix a l'entorn pirinenc...

3.11. Suport al desenvolupament de les indústries culturals i creatives

- Crear taules de treball sectorials per avançar en els objectius d'internacionalització, professionalització, creació de nous públics i desenvolupament de les indústries culturals del país.
- Definir i portar a la pràctica actuacions per fomentar l'associacionisme professional en tots els àmbits artístics i culturals, per tal d'avançar en el desenvolupament de les indústries culturals i creatives.

- Desenvolupar la indústria de la producció audiovisual internacional a Andorra. Els eixos principals han de ser: facilitar l'accés al país d'equips tècnics (amb flexibilitat a la duana pel material, inclosos els caps de setmana) i la contractació de professionals forans, per a esdevenir un espai atractiu per fer-hi rodatges; crear un servei del tipus Film Commission per captar inversió o projectes audiovisuals estrangers on hi puguin treballar o participar creadors, tècnics o professionals locals; desenvolupar un sistema d'incentius fiscals per convertir Andorra en una opció viable per a la captació de rodatges de gran impacte econòmic.
- Estructurar des del ministeri encarregat de la cultura tota l'activitat al voltant del desenvolupament de les indústries culturals andorranes, en col·laboració amb el ministeri encarregat de l'economia i amb Andorra Business.
- Millorar el seguiment d'indicadors en relació al Servei de Dipòsit Legal i a l'Agència d'Andorra de l'ISBN.

4. Governança i gestió

4.1. Adequació de l'actual marc normatiu

- Aprovar la Llei d'arxius i gestió de la documentació.
- Aprovar la Llei de biblioteques.
- Aprovar la Llei de mecenatge cultural. En el treball de redacció caldrà tenir presents, entre altres consideracions, les següents: conscienciar el sector empresarial, gran i petit, i motivar-lo perquè contribueixi al finançament de l'activitat cultural i, així, al desenvolupament de les indústries culturals; establir avantatges fiscals, burocràtics o de reconeixement per impulsar els patrocinis; facilitar la compra d'art i el col·leccionisme d'empresa; modificar la legislació fiscal per que sigui un incentiu invertir en art i cultura.
- Aprovar una nova Llei del dipòsit legal.
- Aprovar una nova Llei del patrimoni cultural.
- Crear per llei l'Estatut jurídic de l'artista/autor, amb l'adequació de la seva realitat laboral a la vessant social (seguretat social, horaris de treball...). Entre altres, la Llei també ha de definir el concepte d'artista professional i d'artista amateur, per donar el suport adequat i necessari a cadascun dels perfils.
- Reformar la Llei d'ordenació de l'ús de la llengua oficial per adaptar-la a la realitat sociolingüística actual i garantir-ne la vitalitat, la utilitat, l'accessibilitat i la qualitat.

4.2. Creació de noves infraestructures culturals i adequació de les existents

- Crear un espai de memòria sobre la radiodifusió a l'edifici històric de Ràdio Andorra.
- Dur a terme un estudi de les accions necessàries per al manteniment i les adequacions necessàries a l'Auditori Nacional i altres equipaments culturals, amb la corresponent calendarització, i establir una partida pressupostària plurianual per dur-les a terme.
- Habilitar un nou espai per a l'Arxiu Nacional per garantir la conservació i la seguretat dels fons i les col·leccions documentals, adaptat a les noves necessitats, tant pel que fa a la gestió interna com a l'atenció al públic.

4.3. Definició d'un pla de comunicació del ministeri encarregat de la cultura

- Dissenyar un pla estratègic de comunicació (en línia i fora de línia) per arribar als diferents públics objectius del ministeri encarregat de la cultura, amb la dotació dels recursos necessaris.

4.5. Enfortiment de la coordinació institucional i la feina conjunta per disposar d'una oferta cultural compatible amb les accions pròpies dels comuns, del ministeri encarregat de la cultura i dels programadors privats

- Crear una taula de treball entre el ministeri encarregat de la cultura, els comuns i entitats i empreses privades per millorar la coordinació de la programació cultural, per tal d'evitar les problemàtiques de la contraprogramació, de millorar l'ús dels recursos (infraestructures, eines de comunicació, etc.) i d'afavorir l'accés a la cultura de la ciutadania, amb l'objectiu final de donar un suport més efectiu a les propostes culturals del país.
- Destinar l'1% del pressupost d'inversió en edificis d'obra pública a fomentar la creació artística, ja sigui adquirint obra d'art ja sigui encarregant-la, per ser instal·lada en la mateixa obra pública o en els seus entorns.
- Destinar l'1% del pressupost d'inversió en obra pública a la dotació del Pla Preserva (pla destinat a la conservació i la preservació del patrimoni cultural).

- Estudiar la creació d'una comissió de treball per avaluar les competències en matèria de cultura, per tal d'equilibrar responsabilitats, optimitzar l'ús dels recursos econòmics disponibles i donar suport al sector cultural des de les institucions de manera més eficient.
- Redactar un Pla Nacional de Museus, conjunt entre tots els equipaments (tant públics com privats), en el marc de l'actual Taula de Museus i amb la implicació de la Taula del Museu Nacional, per establir una estratègia de museus i espais expositius i una política expositiva.

4.6. Establiment d'una estratègia de qualitat als serveis i equipaments culturals

- Desenvolupar i ampliar les activitats estadístiques relatives a cultura del Pla d'estadística.
- Desenvolupar un sistema de seguiment mitjançant indicadors qualitius i quantitius per a l'avaluació de projectes.

4.7. Millora de la coordinació i de la comunicació entre els agents culturals

- Crear una figura al ministeri encarregat de la cultura que doni suport al teixit cultural i als artistes, en àrees com ara la professionalització (assessorament i formacions), la internacionalització, l'orientació legal i financera, les xarxes internacionals, les infraestructures disponibles, i tot altre servei al qual es pugui accedir amb el suport o a través de les administracions públiques.
- Crear una plataforma web que contingui un repertori de tots els artistes, agències de publicitat, il·lustradors i dissenyadors que conformen els serveis creatius del país, perquè tant les institucions com els propis professionals del sector es puguin contactar, i crear una App Cultura vinculada a aquesta plataforma.
- Transformar el projecte "La cultura no s'atura" i adaptar-lo al context actual (post-Covid19), mantenint-ne l'aspecte col·laboratiu entre les administracions públiques. Els objectius principals han de ser: optimitzar recursos públics i treballar de manera més eficient; respondre a les necessitats tant del sector cultural i artístic del país com dels consumidors culturals; elevar la qualitat de les propostes culturals del país; donar suport al desenvolupament de les indústries creatives; treballar per incloure-hi de manera estructural organitzacions privades, Andorra Turisme, entitats parapúbliques i altres institucions i organismes que puguin estar-hi interessats.

4.8. Promoció de la inclusió i l'accessibilitat per afavorir l'accés a la cultura de les persones amb diversitat funcional

- Fer del patrimoni cultural una experiència accessible i inclusiva, entre altres elaborant materials amb l'adaptació dels continguts, dissenyant itineraris culturals adaptats, o millorant els serveis en línia amb aplicacions inclusives per facilitar-ne l'accessibilitat.
- Incorporar la inclusió i l'accessibilitat en la definició i la difusió de les polítiques de promoció de la cultura.
- Treballar per a l'accessibilitat universal, mitjançant actuacions sobre continguts, senyalització, aplicacions, recursos..., per a les persones amb diferents capacitats.

4.9. Realització d'estudis quantitius i qualitius periòdics sobre les polítiques i els equipaments culturals

- Dur a terme un estudi d'audiència per detectar quins canals i continguts consumeixen els joves, incloent una detecció de nous canals (Twitch, TikTok, etc.), de cara al desenvolupament de programacions més ajustades a les noves generacions i tenint en compte també l'objectiu de creació de nous públics per a l'oferta cultural.

- Implementar mecanismes de control a posteriori per mesurar el retorn econòmic de les polítiques culturals.

4.10. Reforç de les relacions amb organismes internacionals i promoció d'accions de col·laboració i intercanvi amb altres estats i territoris, especialment en l'àmbit dels Pirineus i de la llengua i la cultura catalana

- Aprofundir l'Acord de Cooperació amb la UE del 2004 en l'àmbit de la cultura.
- Establir programes de formació en gestió d'entitats culturals i promoció de les seves activitats, a través de col·laboracions amb i entre entitats del país i amb entitats estrangeres.
- Treballar amb França i Espanya (i la resta d'Europa i el món) per generar oportunitats per als artistes i els escriptors del país: participació en formacions, fires professionals, xarxes de creació, accés a finançament, etc. (ref. Maison des Artistes, Mercat de Música Viva de Vic, fires professionals d'arts visuals...).

4.12. Treball amb infants i joves des de l'entorn educatiu

- Coordinar entre els ministeris encarregats de l'educació i de la cultura, conjuntament amb les entitats del país, una programació que permeti augmentar la presència als centres escolars i universitaris d'artistes i d'escriptors del país, a través de tallers puntuals, lectures, presentacions, xerrades...
- Crear beques per a infants i joves amb talent artístic i potencial real, per estimular el desenvolupament del seu talent i la seva creativitat, incloent-hi, si escau, una perspectiva cap a la seva professionalització. Les beques serien per dur a terme formació tant a Andorra com a l'estranger, quan la formació adequada no existeixi al país.
- Crear una "setmana de la muntanya, patrimoni cultural i natural", similar a l'esquí escolar.
- Promocionar el coneixement del patrimoni cultural del país a les escoles (història, cultura, patrimoni, paisatge...), tal com es fa amb l'educació ambiental per a la conservació del patrimoni natural, amb una aproximació transversal, inclusiva i accessible.

4.3 Accions a mitjà termini

1. Identitat i cultura

1.3. Elaboració d'un programa de recerca, conservació, protecció, salvaguarda i difusió dels béns culturals materials i immaterials

- Avaluar la ubicació concreta d'un espai destinat a la conservació dels fons i les col·leccions del patrimoni cultural.
- Avançar en l'inventari i la catalogació dels fons i les col·leccions de Patrimoni Cultural, Biblioteca Nacional i Arxiu Nacional.
- Establir aliances públiques i privades per millorar la gestió del patrimoni cultural.
- Establir un pla d'inversió mínima a 10 anys pel patrimoni cultural.
- Impulsar instruments de protecció dels béns culturals com ara convenis amb organismes oficials i privats.
- Mantenir i ampliar la formació en patrimoni cultural d'agents externs, de forma coordinada entre el ministeri encarregat de la cultura i altres ministeris implicats.

1.4. Impuls de la identitat cultural en un context global, emfasitzant la riquesa del patrimoni cultural i natural en la identitat del país (Marca Andorra)

- Promoure que la llengua catalana sigui un element bàsic per a la identitat del país, tenint en compte que n'és un element vertebrador.

1.5. Impuls de les actuacions de promoció del català

- Avançar decididament en l'activitat de subtítol de pel·lícules com a eina de promoció del cinema en català.
- Fer un seguiment biennal dels coneixements i usos lingüístics de la població, publicar els resultats i preveure les campanyes de sensibilització que se'n derivin.
- Promoure noves accions de comunicació mitjançant els diferents espais: RTVA, ràdios, mitjans escrits i xarxes socials.

1.6. Impuls del programa d'activitats i esdeveniments a museus, monuments i espais patrimonials

- Impulsar un o més esdeveniments al llarg de l'any seguint el model de les Nits d'estiu als museus, de manera a crear cites regulars i perennes que afavoreixin que la gent visiti els museus diverses vegades l'any.
- Portar els museus al carrer, per afavorir la democratització cultural, l'accessibilitat universal, l'ampliació de públics...

1.7. Potenciació de la cultura tradicional i l'associacionisme popular

- Promoure premis o beques destinats a la investigació de les tradicions andorranes.

1.8. Promoció d'espais de trobada al voltant de la llengua entre els agents socials i institucionals

- Accentuar el protagonisme dels comuns i de les autoritats educatives en la implantació de la política lingüística a la societat.

- Crear una figura de caràcter administratiu que tingui l'objectiu d'aplicar de manera harmonitzada la Llei d'ordenació de l'ús de la llengua oficial a tots els centres i serveis que es dediquen a la formació (infants, escola, ensenyament superior, activitats culturals o esportives, etc.).

1.9. Reforç de la presència i ús social del català

- Assegurar la presència del català als fòrums internacionals. Encara que el català no esdevingui llengua de treball en fòrums amb presència més gran d'altres llengües, promoure'n la visibilitat.
- Complementar l'oferta de cinema en català des de l'Administració, tenint en compte que no es poden limitar els interessos privats dels exhibidors.
- Corresponsabilitzar totes les administracions i sectors del compliment de la legislació sobre la llengua.
- Crear un lèxic bàsic del català adreçat al turista, que Andorra Turisme publicaria a la seva web.
- Destinar més recursos a la planificació lingüística i implicar-hi totes les administracions.
- Establir col·laboracions en matèria de llengua amb estats que es troben en una situació similar, com Luxemburg, Noruega o Suïssa.
- Potenciar la presència de la llengua catalana a les plataformes digitals i audiovisuals, i a les xarxes socials.

1.10. Reforç de les activitats formatives d'aprenentatge del català, impulsades pel Servei de Política Lingüística i pel ministeri encarregat de l'educació

- Ampliar les activitats formatives amb activitats de lleure i visites culturals per fer conèixer la realitat cultural i històrica del país.
- Crear una plataforma virtual des d'on promoure l'aprenentatge de la llengua i apropar actes culturals als aprenents.

2. Drets culturals

2.1. Apropament de la ciutadania al patrimoni cultural

- Ampliar la realització de tallers, espectacles i altres accions similars, com a eina d'educació i sensibilització patrimonial.
- Posar en relleu la gran riquesa històrica tramesa a través del patrimoni construït (arquitectònic i d'altre tipus).
- Potenciar iniciatives/certàmens com Land Art Andorra i ComArtPedrosa: explorar des d'una perspectiva cultural i artística el medi natural (Pirineu, muntanya, persona i paisatge, aigua, llum, frontera, aïllament, naturalesa, sostenibilitat...).
- Promoure visites especialitzades dels béns que integren el patrimoni cultural.

2.2. Augment de la importància de la cultura en l'oferta turística

- Col·laborar amb entitats turístiques estrangeres i fer difusió de material de promoció cultural als operadors turístics internacionals.
- Continuar i ampliar l'organització de viatges i visites per a mitjans de comunicació estrangers especialitats en turisme cultural.
- Introduir la llengua com a factor d'atracció turística dels visitants que s'identifiquen amb el català, a més de buscar altres elements atractius de la nostra cultura, i crear productes al seu voltant.
- Promoure el turisme cultural posant en relleu les particularitats de la cultura andorrana com a reclam turístic.
- Recuperar festivals i esdeveniments culturals públics o privats perduts per manca de continuïtat o de recursos (Músiques del món, Concurs Montserrat Caballé, Festival de Jazz, Concurs de piano...).
- Treballar el potencial turístic dels paisatges culturals i de la seva biodiversitat, considerant que Andorra n'és un país ric.

2.3. Avenç en la incorporació de la tecnologia digital als espais culturals i patrimonials, incidint en l'adaptació dels discursos i en la interacció amb el visitant

- Fer accessible a la ciutadania el màxim de béns del patrimoni cultural en suport digital.

2.5. Establiment de mecanismes de comunicació amb uns mateixos criteris, per fer més atractiva l'oferta cultural

- Avaluat la possibilitat d'introduir un codi QR a la factura dels restaurants (o de lliurar una targeta amb un codi QR juntament amb la factura) amb informació promocional sobre la cultura del país.
- Invertir amb l'aportació de recursos per part d'Andorra Turisme en la promoció d'activitats culturals d'importància per al país, que podrien suposar un reconeixement fora de les nostres fronteres i ser un pol d'atracció turística.
- Potenciar la difusió i la sensibilització sobre el patrimoni cultural mitjançant col·laboracions amb altres àrees, ministeris, comuns, institucions i organismes, per tal de realitzar jornades, exposicions, xerrades, tallers, presentacions públiques...
- Treballar per optimitzar els esforços dels agents del país, públics i privats, per millorar la comunicació sobre patrimoni o esdeveniments culturals, afavorint així l'impacte i el valor dels projectes tant dins com fora d'Andorra.

2.7. Impuls d'una estratègia de turisme cultural

- Donar suport a les iniciatives de descentralització de les programacions d'Andorra Turisme i repartir-les per tot el territori.
- Establir un programa mitjançant el qual Andorra Turisme doni suport a les produccions audiovisuals andorranes (valorant a nivell turístic el fet d'exportar internacionalment produccions realitzades a Andorra) i a les produccions audiovisuals que contribueixin a exportar el coneixement del patrimoni cultural del país.
- Establir visites i activitats culturals imprescindibles per a conèixer el país.
- Intensificar la promoció des d'Andorra Turisme d'elements patrimonials reconeguts internacionalment (Ordino reserva de la biosfera, Vall del Madriu-Perafita-Claror, la festa de les falles, ...), emfasitzant-ne els aspectes culturals.
- Introduir l'equivalent al Bus turístic per poder fer els recorreguts dels itineraris culturals a peu i/o en vehicle particular (per exemple, amb un itinerari per cada parròquia), combinant cultura amb altres productes.

2.9. Potenciació de les activitats musicals i de l'Auditori Nacional

- Dur a terme un estudi sobre la pertinença i la viabilitat d'ampliar la Temporada d'òpera, per donar-li un caràcter més internacional.

2.10. Reforç de la funció de les biblioteques i dels seus programes d'activitats

- Crear a les parròquies, en espais bibliotecaris, aules de cultura on es facin tota mena de cursos intensius de fàcil accés.

3. Suport estratègic

3.1. Avenç cap a la professionalització del sector de la música i les arts escèniques, i generació de sortides laborals

- Analitzar el paper de les fundacions vinculades amb la cultura per afrontar reptes nous.
- Avaluar la realització de tallers temàtics de diferents vessants de la interpretació i programar activitats amb persones formades i reconegudes dels sectors de les arts escèniques i la música.
- Facilitar que artistes de les arts escèniques i la música que han marxat mantinguin un contacte actiu amb Andorra, perquè la seva experiència i coneixements reverteixin en la cultura del país.
- Generar sinèrgies entre les diferents companyies de teatre del país. Afavorir la proposta de l'ENA de crear espectacles professionals amb participació 100% andorrana.
- Prestigiar i invertir més en l'ONCA (Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra).

3.3. Foment de la literatura andorrana

- Aprofitar l'ús de les tecnologies digitals per fomentar la lectura nacional, i també per facilitar l'expansió del sector editorial nacional fora de les nostres fronteres.
- Crear un esdeveniment literari tipus fira del llibre on participin els editors i els autors del país.
- Impulsar projectes formatius i de col·laboració amb professionals de referència de l'estranger, amb la finalitat d'empoderar escriptors, editors i prescriptors culturals del país.
- Oferir un major acompanyament als autors del país en els actes de promoció interna i externa de la seva obra.
- Promoure els estudis i la investigació al tomb de la literatura andorrana.
- Repensar i reformular els premis literaris actuals i, si escau, crear-ne de nous.

3.4. Impuls del mecenatge i els incentius fiscals per donar suport als sectors culturals

- Afavorir el col·leccionisme privat amb avantatges fiscals.
- Ampliar la col·laboració amb particulars i entitats mecenes. Mirar de recuperar mecenatges perduts en el sector literari i editorial.
- Permetre al sector del llibre gaudir d'excepcions o exempcions fiscals en el cas de les exportacions.

3.5. Millora dels condicionants inherents a l'existència de duanes, per facilitar l'exportació-importació de béns i equipaments culturals

- Facilitar l'exportació i la importació d'art, tant per a mostres comercials com no, i impulsar la creació d'una zona franca.
- Millorar la normativa sobre exportació del llibre, que actualment en dificulta la sortida del país.
- Signar acords bilaterals o multilaterals per a la lliure circulació d'obres d'art. El dipòsit a la sortida d'una part elevada del valor de l'obra limita la possibilitat de moure-la a nivell internacional, el què provoca que els artistes es traslladin fora per fer l'obra i així estalviar-se duanes.

3.6. Potenciació de la formació artística i tècnica per facilitar la professionalització dels sectors culturals

- Dur a terme un estudi sobre la possibilitat i la viabilitat de crear una escola superior d'arts que ofereixi estudis avançats als estudiants de l'àmbit artístic. En el cas de que no fos viable, desenvolupar un programa de beques i ajuts per continuar les formacions superiors a l'estranger.

3.7. Promoció i generació d'espais de creació i exposició

- Adoptar les actuacions per comptar amb un inventari d'infraestructures i equipaments culturals que es pugui oferir de manera conjunta a entitats i artistes de les arts escèniques (música, teatre, dansa), que doni resposta a les necessitats del sector quant a espais de reunió, emmagatzematge, assajos o presentació d'actuacions i espectacles, entre d'altres.
- Crear sinèrgies entre el ministeri encarregat de la cultura i entitats del país per trobar espais on programar una oferta relacionada amb les noves tecnologies, l'art digital, NFTs, etc.

3.8. Reforç de la projecció internacional de la cultura i els artistes del país

- Crear una base de dades d'editors d'Andorra fonamentada en l'ISBN.

3.9. Suport a la creació nacional

- Col·laborar amb el sector de les galeries per analitzar la viabilitat de crear una fira d'art contemporani professional, amb presència d'artistes nacionals i internacionals, amb vocació comercial i de foment del col·leccionisme.
- Crear un circuit teatral nacional per a infants i joves.
- Enfortir la programació de dansa i el suport als joves s'hi estan formant.
- Estudiar la creació d'un premi nacional d'arts plàstiques en què el premi siguin estades de formació en centres d'alt nivell.
- Impulsar l'activitat teatral incloent programacions (adults i joves), formacions, festivals, col·laboracions amb els centres educatius, etc.
- Promoure concursos nacionals, exposicions i publicacions específiques sobre disseny i serveis creatius.
- Treballar en arts escèniques i música especialment amb programacions de petit i mitjà format, apostant sobretot pel talent local.

3.11. Suport al desenvolupament de les indústries culturals i creatives

- Crear aliances entre el sistema educatiu i el món editorial.
- Establir convenis amb editors i proveïdors francesos i espanyols, i obrir el circuit del llibre cap a altres espais físics i geogràfics.
- Millorar el funcionament de la SDADV replantejant el model de gestió dels drets d'autor, per fomentar la implementació d'indústria cultural i creativa.
- Treballar per a la implementació efectiva i eficient de la Llei sobre drets d'autor i drets veïns.

4. Governança i gestió

4.1. Adequació de l'actual marc normatiu

- Disposar d'un marc regulador per a la importació i l'exportació de béns culturals alineat amb el del nostre entorn.

4.2. Creació de noves infraestructures culturals i adequació de les existents

- Adaptar les biblioteques als estàndards internacionals.

4.4. Desenvolupament del voluntariat cultural

- Reconèixer el voluntariat cultural al mateix nivell que el social, establint un pla d'acció per promoure'l.

4.5. Enfortiment de la coordinació institucional i la feina conjunta per disposar d'una oferta cultural compatible amb les accions pròpies dels comuns, del ministeri encarregat de la cultura i dels programadors privats

- Dissenyar una estratègia de preservació i de difusió del patrimoni cultural digital.

4.6. Establiment d'una estratègia de qualitat als serveis i equipaments culturals

- Redactar de forma periòdica un pla de qualitat dels serveis del ministeri encarregat de la cultura que ofereixen una atenció al públic.

4.8. Promoció de la inclusió i l'accessibilitat per afavorir l'accés a la cultura de les persones amb diversitat funcional

- Adaptar la web d'Andorra Turisme per fer-la accessible a tot tipus de discapacitat (auditiva, visual, edat, etc.).
- Integrar les referències a la llengua de signes a la normativa lingüística.

4.9. Realització d'estudis quantitius i qualitius periòdics sobre les polítiques i els equipaments culturals

- Consensuar un model d'enquestes de satisfacció per a tots els equipaments culturals, públics i privats, per aconseguir dades unificades.

4.10. Reforç de les relacions amb organismes internacionals i promoció d'accions de col·laboració i intercanvi amb altres estats i territoris, especialment en l'àmbit dels Pirineus i de la llengua i la cultura catalana

- Ampliar les col·laboracions amb les institucions que treballen en l'estudi, la recerca i la promoció de la llengua catalana (IEC, TERMCAT...).
- Programar puntualment actes culturals als col·legis, aprofitant que la major part dels sistemes educatius disposen de sales de conferències i/o teatre, que podrien ser recolzats o provenir dels diferents ministeris encarregats de l'educació (andorrà, espanyol i francès).
- Promoure la participació dels comuns en programes i projectes culturals d'organismes internacionals com la UNESCO, el Consell d'Europa i la Comunitat de Treball dels Pirineus.
- Proposar nous projectes transfronterers o transnacionals com els de la Pedra Seca, la Ruta del Ferro, la Ruta Mariana, la transhumància, els testimonis materials de la construcció de l'Estat dels Pirineus: el Copríncipat d'Andorra...

4.12. Treball amb infants i joves des de l'entorn educatiu

- Avaluar l'interès d'incloure el teatre i la dansa al currículum escolar, incorporant la dansa i el teatre a l'escola com activitats formatives permanents.
- Crear un pla de pedagogia audiovisual als centres escolars del país per fomentar el consum responsable, la creació i el despertar d'un esperit crític.
- Elaborar nous materials didàctics sobre la cultura andorrana.
- Integrar més intensament als programes educatius la formació i la sensibilització sobre les arts plàstiques, amb accions com promoure que els artistes vagin a les escoles o que els escolars visitin el lloc de treball dels artistes.
- Obrir una línia de col·laboració entre els ministeris encarregats de l'educació i de la cultura per establir un programa d'activitats relacionades amb l'art contemporani.
- Promoure la integració del patrimoni cultural en l'educació ambiental, de forma lúdica i amena.
- Promoure que els estudiants del país facin pràctiques a les institucions culturals, per posar en pràctica els seus interessos i inquietuds.
- Realitzar anualment alguna activitat cultural específica (exposició/publicació/taller) per a infants de primera ensenyança i una altra per a alumnes de segona ensenyança, de forma transversal amb tots els sistemes educatius.

4.4 Accions en curs

1. Identitat i cultura

1.3. Elaboració d'un programa de recerca, conservació, protecció, salvaguarda i difusió dels béns culturals materials i immaterials

- Avançar en la delimitació dels entorns de protecció de béns immobles d'interès cultural i en la inclusió de nous béns a l'Inventari general del patrimoni cultural, per afavorir-ne la posada en valor.
- Preservar i conservar el espais culturals protegits tenint en compte la capacitat de càrrega, mitjançant estudis d'impacte, plans de gestió o altres recursos.

1.4. Impuls de la identitat cultural en un context global, emfasitzant la riquesa del patrimoni cultural i natural en la identitat del país (Marca Andorra)

- Conceptuar el Relat País (Web d'història d'Andorra) com la base, dinàmica i inclusiva, de la identitat cultural en la Marca Andorra, de manera que constitueixi un fonament transversal de coneixement i promoció d'Andorra.
- Impulsar els ajuts a la recerca sobre la història i la cultura del país.

1.5. Impuls de les actuacions de promoció del català

- Fer noves publicacions de diccionaris i terminologies de diferents àmbits de la societat i l'economia del país.
- Mantenir i ampliar la participació en diferents accions conjuntes amb els altres territoris de llengua catalana, com la Viquimarató de la llengua catalana.
- Potenciar l'Ajut a la investigació lingüística Lídia Armengol Vila.
- Seguir amb les campanyes de sensibilització i promoció de l'ús del català en diferents àrees (esport de base, esport professional, centres de lleure, comerç, hotels, restaurants, estacions d'esquí, administracions i parapúbliques, etc.) amb un mínim d'una campanya anual.
- Seguir impulsant el programa de voluntariat per la llengua, amb el suport d'Andorra Telecom, i promoure'n el coneixement.
- Seguir impulsant i ampliar les accions públiques de promoció del català: Dictat nacional, concurs de curtmétratges RECcrea, etc.

1.6. Impuls del programa d'activitats i esdeveniments a museus, monuments i espais patrimonials

- Ampliar i actualitzar els serveis d'audioguies, tant des del punt de vista tècnic com de continguts.

1.7. Potenciació de la cultura tradicional i l'associacionisme popular

- Afavorir l'associacionisme encaminat al manteniment de les tradicions i a la promoció de les manifestacions culturals populars.
- Impulsar el recull etnohistòric de la cultura popular.

- Impulsar les expressions culturals immaterials: falles, representació de l'Ossa, representació dels Contrabandistes...
- Recuperar receptaris tradicionals i promocionar la gastronomia local.

1.10. Reforç de les activitats formatives d'aprenentatge del català, impulsades pel Servei de Política Lingüística i pel ministeri encarregat de l'educació

- Ampliar la promoció dels cursos a les empreses per perfeccionar el coneixement de la llengua.
- Mantenir i incrementar, si escau, els cursos intensius i extensius de llengua catalana, tant en format presencial com virtual.
- Mantenir l'oferta de cursos als cinc Centres de Català i consolidar-ne l'organització, amb l'adaptació al Marc europeu comú de referència per a les llengües-MERC.

2. Drets culturals

2.1. Apropament de la ciutadania al patrimoni cultural

- Concretar una política expositiva del departament de Patrimoni Cultural, tant virtual com presencial.
- Imbricar decididament les arts plàstiques i visuals en la posada en valor i la divulgació del patrimoni cultural.
- Impulsar l'edició de publicacions per donar a conèixer el patrimoni cultural.
- Intensificar la col·laboració amb Viquipèdia per enriquir la informació sobre Andorra.
- Mantenir i ampliar accions de divulgació mitjançant esdeveniments globals, com la celebració de l'Any Europeu del Patrimoni Cultural, el Dia internacional dels museus, el Dia internacional dels arxius, el Dia de les biblioteques o el Dia de Sant Jordi.
- Millorar i unificar el senyalament del patrimoni, creant un segell sobre el patrimoni cultural que serveixi, entre altres, per identificar cada espai.

2.2. Augment de la importància de la cultura en l'oferta turística

- Establir una major col·laboració i crear sinèrgies entre el ministeri encarregat de la cultura i Andorra Turisme, per promocionar el país com a destinació cultural des d'Andorra Turisme.

2.3. Avenç en la incorporació de la tecnologia digital als espais culturals i patrimonials, incidint en l'adaptació dels discursos i en la interacció amb el visitant

- Avançar en la digitalització dels fons i les col·leccions de Patrimoni Cultural, Biblioteca Nacional i Arxiu Nacional, per facilitar la consulta, consolidar-ne els serveis electrònics i avaluar la necessitat d'ampliar-los.
- Incidir en l'experiència del visitant de manera més emocional, el discurs ja no vehicula la visita, és la pròpia vivència la que ho fa: recursos com mappings, realitat virtual, autoguiatge, experiències sensorials o interactives, rutes didàctiques..., afavoreixen viure la cultura i el patrimoni des de l'experiència i el divertiment.

2.5. Establiment de mecanismes de comunicació amb uns mateixos criteris, per fer més atractiva l'oferta cultural

- Millorar les eines de comunicació per promocionar les biblioteques i la lectura, els Clubs de lectura, les presentacions de llibres d'autors nacionals i internacionals, etc.

2.9. Potenciació de les activitats musicals i de l'Auditori Nacional

- Aplicar les accions necessàries per a l'acompliment de la missió de difondre i fomentar la cultura musical entre la població mitjançant la Temporada de música de l'Auditori Nacional, alternant actuacions de tipus internacional amb altres encaminades a donar a conèixer els músics del país.
- Dur a terme més esforços en la difusió de les diferents activitats que es realitzen a l'Auditori Nacional, tant als mitjans de comunicació com a les xarxes socials, els portals web cultura.ad i visitandorra.com, etc.

2.10. Reforç de la funció de les biblioteques i dels seus programes d'activitats

- Mantenir incentius per la promoció de la Biblioteca Pública (com la Travessa dels Oscar, el Club de Lectura Musical, el Premi Pirene de Periodisme, el Concurs de poesia Miquel Martí i Pol o el Concurs de contes de Nadal) i proposar-ne de nous.

- Potenciar el projecte e-Biblio Andorra i realitzar la comunicació escaient per fer-lo més visible.

3. Suport estratègic

3.7. Promoció i generació d'espais de creació i exposició

- Potenciar localitzacions i edificis no coneguts popularment per organitzar-hi exposicions d'art.

3.8. Reforç de la projecció internacional de la cultura i els artistes del país

- Implicar decididament les representacions diplomàtiques d'Andorra a l'estranger en la difusió de la creació artística i literària del país.

3.10. Suport a la promoció de la cultura des dels mitjans de comunicació

- Ampliar les accions de divulgació als mitjans de comunicació nacionals i crear xarxa per millorar la divulgació a les regions veïnes.
- Treballar en un pla que faciliti que els mitjans de comunicació locals puguin esdevenir socis mediàtics d'artistes, festivals o altres projectes culturals del país, per enfortir les relacions i donar suport en la promoció i la comunicació.

3.11. Suport al desenvolupament de les indústries culturals i creatives

- Potenciar la figura dels guies culturals privats.
- Promoure el marxandatge creat/produït per artesans, artistes i petits empresaris del país.

4. Governança i gestió

4.5. Enfortiment de la coordinació institucional i la feina conjunta per disposar d'una oferta cultural compatible amb les accions pròpies dels comuns, del ministeri encarregat de la cultura i dels programadors privats

- Impulsar la tasca de la Taula de Museus, treballant especialment en relació amb tres eixos de públic: local/educació; proximitat; internacional.

4.9. Realització d'estudis quantitius i qualitius periòdics sobre les polítiques i els equipaments culturals

- Fer trobades al final de cada temporada de les arts escenogràfiques per avaluació, o alternativament posar en funcionament una bústia de suggeriments on poder fer aportacions.
- Realitzar de forma periòdica estudis de públic als museus i monuments, més enllà de les estadístiques de freqüentació.

4.10. Reforç de les relacions amb organismes internacionals i promoció d'accions de col·laboració i intercanvi amb altres estats i territoris, especialment en l'àmbit dels Pirineus i de la llengua i la cultura catalana

- Ampliar els programes de col·laboració i d'intercanvi cultural amb ambaixades d'altres estats.
- Ampliar les relacions amb la Comunitat de Treball dels Pirineus (Estratègia Pirinenca i Programa POCTEFA), el Consell d'Europa (Institut europeu d'itineraris culturals) i la UNESCO (Conveni del patrimoni mundial, Conveni de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, Programa de la memòria del món...). També s'hauria d'implicar més a ICOM i a ICOMOS.

4.11. Reforç del coneixement de l'oferta cultural per part de les persones que treballen de cara al públic en el sector serveis

- Ampliar l'oferta de seminaris, curssets o altres formacions relacionades amb la cultura, el patrimoni, els museus..., destinades als múltiples actors del turisme i la cultura, amb el suport d'Andorra Turisme i dels ministeris encarregats de l'educació i del turisme.
- Donar el màxim de facilitats a les agències receptives i als agents privats (hotelers, guies) per fer paquets i promocionar l'oferta cultural existent.

4.12. Treball amb infants i joves des de l'entorn educatiu

- Potenciar l'assistència de professorat i alumnat a actes culturals (concerts, teatre, exposicions, museus...), provocant així coincidència entre oferta cultural i públic potencial.
- Treballar entre els ministeris encarregats de la cultura i de l'educació estratègies de promoció de la lectura i fomentar activitats literàries a les escoles del país.

5

VISIÓ GLOBAL PER SECTORS I CONTRIBUCIÓ A L'AGENDA 2030

5.1 Accions segons sectors culturals

Les 238 accions que permeten avançar cap als quatre Objectius descrits a l'Estratègia Cultura Andorra 2030 han estat classificades segons els sectors concernits. Els sectors han estat definits a partir de la classificació establerta al Marc d'Estadístiques de la UNESCO (MEC), el què ha portat a identificar-ne set —sis culturals i un relacionat—, a més d'un darrer en el qual s'han inclòs les accions que no pertanyen a cap sector específic o que, tot i afectar de manera més pronunciada algun sector concret, en transcendeixen l'abast de forma transversal.

Aquesta visió sectorial permet analitzar el Pla d'acció d'una manera més concreta i individualitzada. En la següent taula es detalla el nombre d'accions total identificades per a cada sector i segons el grau de prioritat (prioritària, a mitjà termini, en curs). Atès que hi ha diverses accions que pertanyen a més d'un sector, les sumes totals de la taula són superiors al nombre d'accions descrites a l'Estratègia Cultura Andorra 2030.

Sector	Prioritària	Prioritària a mitjà termini	En curs	TOTAL ACCIONS
Patrimoni cultural i natural	28	35	30	93
Arts escèniques, música i celebracions	14	16	5	35
Arts plàstiques i visuals i artesanía	17	11	5	33
Activitats literàries, editorials i premsa	15	16	9	40
Audiovisual i mitjans interactius	6	7	2	15
Disseny i serveis creatius	4	2	1	7
Turisme i lleure	6	21	8	35
Transversal	32	24	7	63

A continuació es presenta el llistat de totes les accions identificades per **sectors** i distribuïdes segons **Objectius estratègics** i **Línies de treball**. Al seu torn, les accions es presenten segons el **grau de prioritat** i, dins de cadascun, ordenades alfabèticament.

Llegenda de colors (grau de prioritat)

Prioritària
Prioritària a mitjà termini
En curs

1. IDENTITAT I CULTURA

LÍNIES DE TREBALL	ACCIONS	Patrimoni cultural i natural	Arts escèniques, música i celebracions	Arts plàstiques i visuals i artesanía	Activitats literàries, editorials i premsa	Audiovisual i mitjans interactius	Disseny i serveis creatius	Turisme i lleure	Transversal
1.1 Afavoriment de la integració i la inclusió de nous joves	Crear una estructura per facilitar l'acollida dels nous joves i oferir material o serveis de coneixement bàsic del país, inclosa la llengua (llibres/programes/cursos...), amb la implicació de les biblioteques en la difusió del material.								
1.2 Definició i creació de l'espai d'identitat cultural andorrana (Museu Nacional)	Definir, amb la participació d'una taula d'experts, l'espai cultural on s'expliqui la història i la cultura del país, i portar-ho a terme. L'espai també ha de parlar d'innovació, de creació, de sostenibilitat, de futur, amb narratives diverses.								
1.3 Elaboració d'un programa de recerca, conservació, protecció, salvaguarda i difusió dels béns culturals materials i immaterials	Adoptar les accions necessàries per identificar i fer més accessibles les col·leccions i els fons patrimonials privats i de l'Església, creant sinèrgies col·laboratives.								
	Continuar establint un ús pels edificis patrimonials que estiguin en desús, com la Casa Rossell, i obrir-los parcialment o periòdicament a la ciutadania, entitats culturals, etc.								
	Crear un Institut Nacional de l'Audiovisual que gestioni tot el material que es genera a nivell audiovisual, inclosa la documentació històrica dels mitjans de comunicació.								
	Donar més èmfasi al patrimoni cultural en els espais naturals, integrant, entre altres, el programa de la Pedra Seca i altres tècniques de construcció tradicional.								
	Mantenir les dotacions i, si escau, ampliar els ajuts per a la conservació i la millora del patrimoni cultural material i immaterial, de manera a realitzar un mínim d'una dotació anual, avaluant l'oportunitat de vincular els ajuts a la prèvia documentació i estudi dels béns susceptibles de ser subvencionats.								
	Recuperar béns culturals a l'estranger i donar a conèixer els béns culturals a l'exili.								
	Avaluar la ubicació concreta d'un espai destinat a la conservació dels fons i les col·leccions del patrimoni cultural.								
	Avançar en l'inventari i la catalogació dels fons i les col·leccions de Patrimoni Cultural, Biblioteca Nacional i Arxiu Nacional.								
	Establir aliances públiques i privades per millorar la gestió del patrimoni cultural.								
	Establir un pla d'inversió mínima a 10 anys pel patrimoni cultural.								
	Impulsar instruments de protecció dels béns culturals com ara convenis amb organismes oficials i privats.								
	Mantenir i ampliar la formació en patrimoni cultural d'agents externs, de forma coordinada entre el ministeri encarregat de la cultura i altres ministeris implicats.								
	Avançar en la delimitació dels entorns de protecció de béns immobles d'interès cultural i en la inclusió de nous béns a l'Inventari general del patrimoni cultural, per afavorir-ne la posada en valor.								
Preservar i conservar els espais culturals protegits tenint en compte la capacitat de càrrega, mitjançant estudis d'impacte, plans de gestió o altres recursos.									
1.4 Impuls de la identitat cultural en un context global, emfasitzant la riquesa del patrimoni cultural i natural en la identitat del país (Marca Andorra)	Promoure que la llengua catalana sigui un element bàsic per a la identitat del país, tenint en compte que n'és un element vertebrador.								
	Conceptuar el Relat País (Web d'història d'Andorra) com la base, dinàmica i inclusiva, de la identitat cultural en la Marca Andorra, de manera que constitueixi un fonament transversal de coneixement i promoció d'Andorra.								
	Impulsar els ajuts a la recerca sobre la història i la cultura del país.								
1.5 Impuls de les actuacions de promoció del català	Avançar decididament en l'activitat de subtítol de pel·lícules com a eina de promoció del català.								
	Fer un seguiment biennal dels coneixements i usos lingüístics de la població, publicar els resultats i preveure les campanyes de sensibilització que se'n derivin.								
	Promoure noves accions de comunicació mitjançant els diferents espais: RTVA, ràdios, mitjans escrits i xarxes socials.								
	Fer noves publicacions de diccionaris i terminologies de diferents àmbits de la societat i l'economia del país.								
	Mantenir i ampliar la participació en diferents accions conjuntes amb els altres territoris de llengua catalana, com la Viquimarató de la llengua catalana.								
Potenciar l'Ajut a la investigació lingüística Lídia Armengol Vila.									

LÍNIES DE TREBALL	ACCIONS	PCN	AEM	APV	ALE	AMI	DSC	TLL	TRANS
	Seguir amb les campanyes de sensibilització i promoció de l'ús del català en diferents àrees (esport de base, esport professional, centres de lleure, comerç, hotels, restaurants, estacions d'esquí, administracions i parapúbliques, etc.) amb un mínim d'una campanya anual.								
	Seguir impulsant el programa de voluntariat per la llengua, amb el suport d'Andorra Telecom, i promoure'n el coneixement.								
	Seguir impulsant i ampliar les accions públiques de promoció del català: Dictat nacional, concursos de curtmetratges RECcrea, etc.								
1.6 Impuls del programa d'activitats i esdeveniments a museus, monuments i espais patrimonials	Fomentar, ampliar i programar de forma coordinada les activitats dels museus (com Nits d'estiu als museus, Jornades Europees del Patrimoni, Dia Internacional dels Museus, Canya als Museus...), tant per a residents com per a turistes i durant tot l'any.								
	Millorar la difusió dels museus: donar més visibilitat al portal www.museus.ad, traduir el portal a més idiomes, realitzar accions amb hotels i restaurants, crear lligams amb empreses vinculades a congressos, promocionar el PASSmuseus, crear sinèrgies amb comerços, hotels i restaurants pròxims a museus, crear l'APP museus.ad...								
	Impulsar un o més esdeveniments al llarg de l'any seguint el model de les Nits d'estiu als museus, de manera a crear cites regulars i perennes que afavoreixin que la gent visiti els museus diverses vegades l'any.								
	Portar els museus al carrer, per afavorir la democratització cultural, l'accessibilitat universal, l'ampliació de públics...								
	Ampliar i actualitzar els serveis d'audioguies, tant des del punt de vista tècnic com de continguts.								
1.7 Potenciació de la cultura tradicional i l'associacionisme popular	Crear i dotar de continguts diversos un espai de cultura popular en línia.								
	Promoure premis o beques destinats a la investigació de les tradicions andorranes.								
	Afavorir l'associacionisme encaminat al manteniment de les tradicions i a la promoció de les manifestacions culturals populars.								
	Impulsar el recull etnohistòric de la cultura popular.								
	Impulsar les expressions culturals immaterials: falles, representació de l'Ossa, representació dels Contrabandistes...								
Recuperar receptaris tradicionals i promocionar la gastronomia local.									
1.8 Promoció d'espais de trobada al voltant de la llengua entre els agents socials i institucionals	Crear el Consell Nacional per la Llengua.								
	Crear el Pla d'acció nacional per la llengua (PNL), que ha de contenir especialment els objectius, el calendari d'actuacions, el pressupost i el control dels resultats amb els indicadors.								
	Accentuar el protagonisme dels comuns i de les autoritats educatives en la implantació de la política lingüística a la societat.								
	Crear una figura de caràcter administratiu que tingui l'objectiu d'aplicar de manera harmonitzada la Llei d'ordenació de l'ús de la llengua oficial a tots els centres i serveis que es dediquen a la formació (infants, escola, ensenyament superior, activitats culturals o esportives, etc.).								
1.9 Reforç de la presència i ús social del català	Assegurar la presència del català als fóruns internacionals. Encara que el català no esdevingui llengua de treball en fóruns amb presència més gran d'altres llengües, promoure'n la visibilitat.								
	Complementar l'oferta de cinema en català des de l'Administració, tenint en compte que no es poden limitar els interessos privats dels exhibidors.								
	Corresponsabilitzar totes les administracions i sectors del compliment de la legislació sobre la llengua.								
	Crear un lèxic bàsic del català adreçat al turista, que Andorra Turisme publicaria a la seva web.								
	Destinar més recursos a la planificació lingüística i implicar-hi totes les administracions.								
	Establir col·laboracions en matèria de llengua amb estats que es troben en una situació similar, com Luxemburg, Noruega o Suïssa.								
	Potenciar la presència de la llengua catalana a les plataformes digitals i audiovisuals, i a les xarxes socials.								
1.10 Reforç de les activitats formatives d'aprenentatge del català, impulsades pel Servei de Política Lingüística i pel ministeri encarregat de l'educació	Ampliar les activitats formatives amb activitats de lleure i visites culturals per fer conèixer la realitat cultural i històrica del país.								
	Crear una plataforma virtual des d'on promoure l'aprenentatge de la llengua i apropar actes culturals als aprenents.								
	Ampliar la promoció dels cursos a les empreses per perfeccionar el coneixement de la llengua.								
	Mantenir i incrementar, si escau, els cursos intensius i extensius de llengua catalana, tant en format presencial com virtual.								
	Mantenir l'oferta de cursos als cinc Centres de Català i consolidar-ne l'organització, amb l'adaptació al Marc europeu comú de referència per a les llengües-MERC.								

2. DRETS CULTURALS

LÍNIES DE TREBALL	ACCIONS	Patrimoni cultural i natural	Arts escèniques, música i celebrac.	Arts plàstiques i visuals i artesanía	Activitats literàries, editorials i premsa	Audiovisual i mitjans interactius	Disseny i serveis creatius	Turisme i lleure	Transversal
2.1 Apropament de la ciutadania al patrimoni cultural	Ampliar els horaris d'atenció al públic dels museus i els monuments, amb la dotació dels recursos necessaris.								
	Ampliar la programació i l'oferta d'itineraris culturals. Combinar-hi conceptes relacionats amb el medi ambient i involucrar-hi institucions i privats.								
	Incidir en el binomi patrimoni cultural i natural des del departament de Patrimoni Cultural. Participar en l'Estratègia nacional del paisatge i identificar els paisatges culturals.								
	Millorar la promoció del patrimoni romànic i donar-li un major valor, amb la realització d'un pla de conservació i gestió de les esglésies romàniques i amb la revisió de la publicació Andorra Romànica.								
	Promoure la ludificació en l'experiència cultural, perquè el consum de cultura no només ha de ser visitar sinó que també ha d'incloure altres experiències a través de videojocs, escape tours, etc. Preveure accions conjuntes entre el ministeri encarregat de la cultura, el ministeri encarregat del medi ambient, Andorra Turisme i els comuns.								
	Ampliar la realització de tallers, espectacles i altres accions similars, com a eina d'educació i sensibilització patrimonial.								
	Posar en relleu la gran riquesa històrica tramesa a través del patrimoni construït (arquitectònic i d'altre tipus).								
	Potenciar iniciatives/certàmens com Land Art Andorra i ComArtPedrosa: explorar des d'una perspectiva cultural i artística el medi natural (Pirineu, muntanya, persona i paisatge, aigua, llum, frontera, aïllament, naturalesa, sostenibilitat...).								
	Promoure visites especialitzades dels béns que integren el patrimoni cultural.								
	Concretar una política expositiva del departament de Patrimoni Cultural, tant virtual com presencial.								
	Imbricar decididament les arts plàstiques i visuals en la posada en valor i la divulgació del patrimoni cultural.								
	Impulsar l'edició de publicacions per donar a conèixer el patrimoni cultural.								
	Intensificar la col·laboració amb Viquipèdia per enriquir la informació sobre Andorra.								
	Mantenir i ampliar accions de divulgació mitjançant esdeveniments globals, com la celebració de l'Any Europeu del Patrimoni Cultural, el Dia internacional dels museus, el Dia internacional dels arxius, el Dia de les biblioteques o el Dia de Sant Jordi.								
Millorar i unificar el senyalament del patrimoni, creant un segell sobre el patrimoni cultural que serveixi, entre altres, per identificar cada espai.									
2.2 Augment de la importància de la cultura en l'oferta turística	Col·laborar amb entitats turístiques estrangeres i fer difusió de material de promoció cultural als operadors turístics internacionals.								
	Continuar i ampliar l'organització de viatges i visites per a mitjans de comunicació estrangers especialitats en turisme cultural.								
	Introduir la llengua com a factor d'atracció turística dels visitants que s'identifiquen amb el català, a més de buscar altres elements atractius de la nostra cultura, i crear productes al seu voltant.								
	Promoure el turisme cultural posant en relleu les particularitats de la cultura andorrana com a reclam turístic.								
	Recuperar festivals i esdeveniments culturals públics o privats perduts per manca de continuïtat o de recursos (Músiques del món, Concurs Montserrat Caballé, Festival de Jazz, Concurs de piano...).								
	Treballar el potencial turístic dels paisatges culturals i de la seva biodiversitat, considerant que Andorra n'és un país ric.								
	Establir una major col·laboració i crear sinèrgies entre el ministeri encarregat de la cultura i Andorra Turisme, per promocionar el país com a destinació cultural des d'Andorra Turisme.								
2.3 Avenç en la incorporació de la tecnologia digital als espais culturals i patrimonials, incidint en l'adaptació dels discursos i en la interacció amb el visitant	Desenvolupar una App de descoberta del patrimoni cultural (monuments 3D, realitat augmentada, rutes, història...).								
	Elaborar el mapa del patrimoni cultural. Traslladar els béns que integren el patrimoni cultural declarats Bé d'Interès Cultural a una base cartogràfica per més endavant introduir-hi els Béns inventariats i la resta de béns culturals.								
	Fer accessible a la ciutadania el màxim de béns del patrimoni cultural en suport digital								
	Avançar en la digitalització dels fons i les col·leccions de Patrimoni Cultural, Biblioteca Nacional i Arxiu Nacional, per facilitar la consulta, consolidar-ne els serveis electrònics i avaluar la necessitat d'ampliar-los.								
	Incidir en l'experiència del visitant de manera més emocional, el discurs ja no vehicula la visita, és la pròpia vivència la que ho fa: recursos com mappings, realitat virtual, autoguiatge, experiències sensorials o interactives, rutes didàctiques..., afavoreixen viure la cultura i el patrimoni des de l'experiència i el divertiment.								

LÍNIES DE TREBALL	ACCIONS	PCN	AEM	APV	ALE	AMI	DSC	TLL	TRANS
2.4 Creació d'esdeveniments per a públic jove	<p>Crear temporades musicals orientades a un públic jove i infantil per fomentar el consum cultural i crear nous públics de forma coordinada en el territori.</p> <p>Facilitar l'assistència de públic jove a espectacles d'arts escèniques i música, amb horaris i preus assequibles.</p>								
2.5 Establiment de mecanismes de comunicació conjunta amb uns mateixos criteris, per fer més atractiva l'oferta cultural	Establir i aplicar les directrius per convertir la cultura en un element transversal, és a dir, que s'inclogui la perspectiva cultural a Educació, Medi Ambient, Territori, Finances, etc.								
	Millorar els canals per fer arribar la informació al sector privat (empreses dels sectors turístic, esportiu, restauració...) perquè es pugui implicar en la difusió de les campanyes i les actuacions culturals.								
	Millorar la web i la comunicació de l'Agenda.ad. Optimitzar les opcions i les possibilitats que ja existeixen en la plataforma comuna Agenda.ad, i implicar-hi els agents privats.								
	Avaluar la possibilitat d'introduir un codi QR a la factura dels restaurants (o de lliurar una targeta amb un codi QR juntament amb la factura) amb informació promocional sobre la cultura del país.								
	Invertir amb l'aportació de recursos per part d'Andorra Turisme en la promoció d'activitats culturals d'importància per al país, que podrien suposar un reconeixement fora de les nostres fronteres i ser un pol d'atracció turística.								
	Potenciar la difusió i la sensibilització sobre el patrimoni cultural mitjançant col·laboracions amb altres àrees, ministeris, comuns, institucions i organismes, per tal de realitzar jornades, exposicions, xerrades, tallers, presentacions públiques...								
	Treballar per optimitzar els esforços dels agents del país, públics i privats, per millorar la comunicació sobre patrimoni o esdeveniments culturals, afavorint així l'impacte i el valor dels projectes tant dins com fora d'Andorra.								
2.6 Foment de la lectura	<p>Millorar les eines de comunicació per promocionar les biblioteques i la lectura, els Clubs de lectura, les presentacions de llibres d'autors nacionals i internacionals, etc.</p>								
2.7 Impuls d'una estratègia de turisme cultural	Analitzar la realitat lectora del país per disposar de dades sobre els hàbits i sobre el món editorial/líbreter/bibliotequí.								
	Avaluar les accions de promoció de la lectura actuals per saber quins resultats tenen i en quins públics són positives.								
2.8 Potenciació de la comunicació i la difusió per millorar la consciència social respecte les arts plàstiques i visuals	Donar suport a les iniciatives de descentralització de les programacions d'Andorra Turisme i repartir-les per tot el territori.								
	Establir un programa mitjançant el qual Andorra Turisme doni suport a les produccions audiovisuals andorranes (valorant a nivell turístic el fet d'exportar internacionalment produccions realitzades a Andorra) i a les produccions audiovisuals que contribueixin a exportar el coneixement del patrimoni cultural del país.								
	Establir visites i activitats culturals imprescindibles per a conèixer el país.								
	Intensificar la promoció des d'Andorra Turisme d'elements patrimonials reconeguts internacionalment (Ordino reserva de la biosfera, Vall del Madriu-Perafita-Claror, la festa de les falles), enfatitzant-ne els aspectes culturals.								
2.9 Potenciació de les activitats musicals i de l'Auditori Nacional	Introduir l'equivalent al Bus turístic per poder fer els recorreguts dels itineraris culturals a peu i/o en vehicle particular (per exemple, amb un itinerari per cada parròquia), combinant cultura amb altres productes.								
	Crear un catàleg virtual dels artistes del país.								
	Crear un inventari d'obres d'artistes andorranos i d'Andorra.								
2.10 Reforç de la funció de les biblioteques i dels seus programes d'activitats	Crear una pinacoteca virtual la qual podria incloure tant la creació artística del país com el fons d'art del Govern.								
	Ampliar l'ús de l'Auditori Nacional perquè s'hi puguin organitzar esdeveniments d'altres disciplines artístiques (arts plàstiques, performance, dansa, teatre, lírica, etc.) i mantenir i impulsar les activitats organitzades per altres entitats públiques o privades (Comú d'Ordino, FONCA, escoles, etc.).								
	Dur a terme un estudi sobre la pertinença i la viabilitat d'ampliar la Temporada d'òpera, per donar-li un caràcter més internacional.								
2.10 Reforç de la funció de les biblioteques i dels seus programes d'activitats	Aplicar les accions necessàries per a l'acompliment de la missió de difondre i fomentar la cultura musical entre la població mitjançant la Temporada de música de l'Auditori Nacional, alternant actuacions de tipus internacional amb altres encaminades a donar a conèixer els músics del país.								
	Dur a terme més esforços en la difusió de les diferents activitats que es realitzen a l'Auditori Nacional, tant als mitjans de comunicació com a les xarxes socials, els portals web cultura.ad i visitandorra.com, etc.								
	Crear oficialment la Xarxa de biblioteques públiques i dotar-la d'un marc d'acció.								
	Parametrar i estructurar l'Àrea de Lectura Pública i Biblioteques del ministeri encarregat de la cultura.								
2.10 Reforç de la funció de les biblioteques i dels seus programes d'activitats	Crear a les parròquies, en espais bibliotecaris, aules de cultura on es facin tota mena de cursos intensius de fàcil accés.								
	Mantenir incentius per la promoció de la Biblioteca Pública (com la Travessa dels Oscar, el Club de Lectura Musical, el Premi Pirene de Periodisme, el Concurs de poesia Miquel Martí i Pol o el Concurs de contes de Nadal) i proposar-ne de nous.								
2.10 Reforç de la funció de les biblioteques i dels seus programes d'activitats	Potenciar el projecte e-Biblio Andorra i realitzar la comunicació escaient per fer-lo més visible.								

3. SUPORT ESTRATÈGIC

LÍNIES DE TREBALL	ACCIONS	Patrimoni cultural i natural	Arts escèniques, música i celebrac.	Arts plàstiques i visuals i artesanía	Activitats literàries, editorials i premsa	Audiovisual i mitjans interactius	Disseny i serveis creatius	Turisme i lleure	Transversal
3.1 Avenç cap a la professionalització del sector de la música i les arts escèniques, i generació de sortides laborals	Treballar el circuit professional per fomentar el retorn dels estudiants de disciplines relacionades amb la música i les arts escèniques.								
	Analtzar el paper de les fundacions vinculades amb la cultura per afrontar reptes nous.								
	Avaluar la realització de tallers temàtics de diferents vessants de la interpretació i programar activitats amb persones formades i reconegudes dels sectors de les arts escèniques i la música.								
	Facilitar que artistes de les arts escèniques i la música que han marxat mantinguin un contacte actiu amb Andorra, perquè la seva experiència i coneixements reverteixin en la cultura del país.								
	Generar sinèrgies entre les diferents companyies de teatre del país. Afavorir la proposta de l'ENA de crear espectacles professionals amb participació 100% andorrana.								
	Prestigiar i invertir més en l'ONCA (Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra).								
3.2 Enfocament estratègic de la política de subvencions i ajuts del ministeri encarregat de la cultura i ampliació del seu abast	Transformar la política de subvencions culturals per assolir que siguin un instrument més per reforçar l'estratègia del ministeri encarregat de la cultura de donar suport al teixit cultural i artístic del país. Les subvencions han de respectar el principi de distinció entre projectes professionals i amateurs i han de ser un dels instruments per reforçar les principals línies estratègiques d'acció cultural: internacionalització, professionalització, creació de nous públics i desenvolupament de les indústries culturals i creatives.								
	Treballar per millorar el concepte, el funcionament i l'impacte de les subvencions públiques del ministeri encarregat de la cultura. L'objectiu de les subvencions ha de ser que esdevinguin un instrument al servei d'una estratègia definida i global per al suport a la cultura, la creació i la protecció i la difusió del patrimoni.								
3.3 Foment de la literatura andorrana	Activar la presència d'escriptors nacionals en l'entorn digital, amb la presentació d'autors i de llibres.								
	Crear un òrgan únic de promoció de la literatura andorrana i d'activitats editorials, ampliant les funcions de l'Àrea de Lectura Pública i Biblioteques.								
	Impulsar, amb subvencions o altres accions, la traducció a diferents llengües de la literatura feta a Andorra en català, per poder apropar la literatura andorrana a l'exterior i participar a les principals fires internacionals de llibres.								
	Aprofitar l'ús de les tecnologies digitals per fomentar la lectura nacional, i també per facilitar l'expansió del sector editorial nacional fora de les nostres fronteres.								
	Crear un esdeveniment literari tipus fira del llibre on participin els editors i els autors del país.								
	Impulsar projectes formatius i de col·laboració amb professionals de referència de l'estranger, amb la finalitat d'empoderar escriptors, editors i prescriptors culturals del país.								
	Oferir un major acompanyament als autors del país en els actes de promoció interna i externa de la seva obra.								
Promoure els estudis i la investigació al tomb de la literatura andorrana.									
	Repensar i reformular els premis literaris actuals i, si escau, crear-ne de nous.								
3.4 Impuls del mecenatge i els incentius fiscals per donar suport als sectors culturals	Afavorir el col·leccionisme privat amb avantatges fiscals.								
	Ampliar la col·laboració amb particulars i entitats mecenes. Mirar de recuperar mecenatges perduts en el sector literari i editorial.								
	Permetre al sector del llibre gaudir d'excepcions o exempcions fiscals en el cas de les exportacions.								
3.5 Millora dels condicionants inherents a l'existència de duanes, per facilitar l'exportacio-importació de béns i equipaments culturals	Facilitar l'exportació i la importació d'art, tant per a mostres comercials com no, i impulsar la creació d'una zona franca.								
	Millorar la normativa sobre exportació del llibre, que actualment en dificulta la sortida del país.								
	Signar acords bilaterals o multilaterals per a la lliure circulació d'obres d'art. El dipòsit a la sortida d'una part elevada del valor de l'obra limita la possibilitat de moure-la a nivell internacional, el què provoca que els artistes es traslladin fora per fer l'obra i així estalviar-se duanes.								

LÍNIES DE TREBALL	ACCIONS	PCN	AEM	APV	ALE	AMI	DSC	TLL	TRANS
3.6 Potenciació de la formació artística i tècnica per facilitar la professionalització dels sectors culturals	Posar en marxa el procés de creació d'un Conservatori Nacional sobre la base del pla d'estudis de l'Institut de Música i endegar un conveni de col·laboració entre el Comú d'Andorra la Vella i el Govern per assolir aquesta fita.								
	Dur a terme un estudi sobre la possibilitat i la viabilitat de crear una escola superior d'arts que ofereixi estudis avançats als estudiants de l'àmbit artístic. En el cas de que no fos viable, desenvolupar un programa de beques i ajuts per continuar les formacions superiors a l'estranger.								
3.7 Promoció i generació d'espais de creació i exposició	Dur a terme un estudi per a la creació d'un espai destinat a ser un laboratori per a la innovació artística i cultural, en el qual els artistes puguin experimentar, trobar-se per crear sinèrgies, fer treball de recerca artística i cultural, presentar propostes. Ha de ser un espai que fomenti i promogui la creativitat, la innovació i la cerca de nous mitjans i llenguatges expressius. Aquest espai hauria de ser també un punt de trobada amb i per al públic, en el qual se li doni accés a propostes artístiques i culturals innovadores i de qualitat.								
	Dur a terme un estudi sobre la pertinència i la viabilitat de crear un Centre d'Art Contemporani.								
	Oferir més espais expositius per al talent local emergent, com ara una sala alternativa i complementària a la sala d'exposicions del Govern.								
	Adoptar les actuacions per comptar amb un inventari d'infraestructures i equipaments culturals que es pugui oferir de manera conjunta a entitats i artistes de les arts escèniques (música, teatre, dansa), que doni resposta a les necessitats del sector quant a espais de reunió, emmagatzematge, assajos o presentació d'actuacions i espectacles, entre d'altres.								
	Crear sinèrgies entre el ministeri encarregat de la cultura i entitats del país per trobar espais on programar una oferta relacionada amb les noves tecnologies, l'art digital, NFTs, etc.								
	Potenciar localitzacions i edificis no coneguts popularment per organitzar-hi exposicions d'art.								
3.8 Reforç de la projecció internacional de la cultura i els artistes del país	Crear una figura al ministeri encarregat de la cultura especialitzada en la internacionalització i la promoció a l'estranger del talent nacional, mitjançant aliances o intercanvis amb festivals, sales, o altres agents de fora d'Andorra.								
	Crear xarxes, sinèrgies i promoure acords de col·laboració perquè l'obra dels artistes del país sigui comercialitzada per galeristes estrangers.								
	Establir col·laboracions amb festivals, mostres, certàmens i tota mena de manifestacions i esdeveniments de les disciplines que interessin el teixit artístic del país, tant dels països veïns com de la resta del món, per tal que els artistes nacionals s'obrin mercat i es generin oportunitats internacionals de tota mena.								
	Facilitar la internacionalització de les empreses culturals andorranes.								
	Fomentar la presència d'Andorra i dels seus artistes plàstics en programes d'intercanvis o en certàmens artístics internacionals. En aquest sentit, estudiar la pertinència i la viabilitat de certàmens com ara la Biennial de Venècia i fires comercials d'art d'arreu del món.								
	Propiciar des de l'Administració la inclusió en organismes i xarxes culturals i artístiques exteriors.								
	Treballar un projecte per al desenvolupament i la consolidació al país d'un festival cultural internacional, avaluant diferents opcions: una disciplina específica, multidisciplinari, etc. Hauria de ser un projecte de país que inclogués les institucions i també el sector privat.								
	Crear una base de dades d'editors d'Andorra fonamentada en l'ISBN.								
3.9 Suport a la creació nacional	Implicar decididament les representacions diplomàtiques d'Andorra a l'estranger en la difusió de la creació artística i literària del país.								
	Afavorir el col·leccionisme públic. Establir una partida del pressupost anual de les institucions públiques per adquirir obra nova d'artistes del país.								
	Establir un programa de formació per a la professionalització dels agents del sector creatiu i artístic andorrà. Per als artesans, artistes i creatius en general que vulguin seguir-los, el ministeri encarregat de la cultura haurà d'oferir una sèrie de formacions, estructurades per sectors o àmbits artístics, amb l'objectiu d'aportar les eines i els recursos necessaris per professionalitzar-se en el sector cultural i artístic.								
	Fer una revisió de les bases dels concursos públics i establir una distinció entre concursos per a professionals i concursos per a amateurs.								
	Col·laborar amb el sector de les galeries per analitzar la viabilitat de crear una fira d'art contemporani professional, amb presència d'artistes nacionals i internacionals, amb vocació comercial i de foment del col·leccionisme.								
	Crear un circuit teatral nacional per a infants i joves.								
	Enfortir la programació de dansa i el suport als joves s'hi estan formant.								
	Estudiar la creació d'un premi nacional d'arts plàstiques en què el premi siguin estades de formació en centres d'alt nivell.								
Impulsar l'activitat teatral incloent programacions (adults i joves), formacions, festivals, col·laboracions amb els centres educatius, etc.									

LÍNIES DE TREBALL	ACCIONS	PCN	AEM	APV	ALE	AMI	DSC	TLL	TRANS
	Promoure concursos nacionals, exposicions i publicacions específiques sobre disseny i serveis creatius.						■		
	Treballar en arts escèniques i música especialment amb programacions de petit i mitjà format, apostant sobretot pel talent local.		■						
3.10 Suport a la promoció de la cultura des dels mitjans de comunicació	Fer ús dels canals de comunicació que consumeixen els joves per fer arribar la informació cultural de forma accessible.								■
	Reforçar l'estratègia de divulgació cultural a RTVA amb una programació destinada a divulgar la història i la cultura del país, a difondre les obres dels artistes i creadors nacionals, a fer-se ressò del què succeeix a l'entorn pirinenc...					■			
	Ampliar les accions de divulgació als mitjans de comunicació nacionals i crear xarxa per millorar la divulgació a les regions veïnes.					■			
	Treballar en un pla que faciliti que els mitjans de comunicació locals puguin esdevenir socis mediàtics d'artistes, festivals o altres projectes culturals del país, per enfortir les relacions i donar suport en la promoció i la comunicació.					■			
3.11 Suport al desenvolupament de les indústries culturals i creatives	Crear taules de treball sectorials per avançar en els objectius d'internacionalització, professionalització, creació de nous públics i desenvolupament de les indústries culturals del país.		■	■	■	■	■		
	Definir i portar a la pràctica actuacions per fomentar l'associacionisme professional en tots els àmbits artístics i culturals, per tal d'avançar en el desenvolupament de les indústries culturals i creatives.								■
	Desenvolupar la indústria de la producció audiovisual internacional a Andorra. Els eixos principals han de ser: facilitar l'accés al país d'equips tècnics (amb flexibilitat a la duana pel material, inclosos els caps de setmana) i la contractació de professionals forans, per a esdevenir un espai atractiu per fer-hi rodatges; crear un servei del tipus Film Commission per captar inversió o projectes audiovisuals estrangers on hi puguin treballar o participar creadors, tècnics o professionals locals; desenvolupar un sistema d'incentius fiscals per convertir Andorra en una opció viable per a la captació de rodatges de gran impacte econòmic.					■			
	Estructurar des del ministeri encarregat de la cultura tota l'activitat al voltant del desenvolupament de les indústries culturals andorranes, en col·laboració amb el ministeri encarregat de l'economia i amb Andorra Business.								■
	Millorar el seguiment d'indicadors en relació al Servei de Dipòsit Legal i a l'Agència d'Andorra de l'ISBN.				■				
	Crear aliances entre el sistema educatiu i el món editorial.				■				
	Establir convenis amb editors i proveïdors francesos i espanyols, i obrir el circuit del llibre cap a altres espais físics i geogràfics.				■				
	Millorar el funcionament de la SDADV replantejant el model de gestió dels drets d'autor, per fomentar la implementació d'indústria cultural i creativa.				■	■			
	Treballar per a la implementació efectiva i eficient de la Llei sobre drets d'autor i drets veïns.				■	■			
	Potenciar la figura dels guies culturals privats.	■							
Promoure el marxandatge creat/produït per artesans, artistes i petits empresaris del país.			■				■	■	

4. GOVERNANÇA I GESTIÓ

LÍNIES DE TREBALL	ACCIONS	Patrimoni cultural i natural	Arts escèniques, música i celebrac.	Arts plàstiques i visuals i artesania	Activitats literàries, editorials i premsa	Audiovisual i mitjans interactius	Disseny i serveis creatius	Turisme i lleure	Transversal
4.1 Adequació de l'actual marc normatiu	Aprovar la Llei d'arxius i gestió de la documentació.								
	Aprovar la Llei de biblioteques.								
	Aprovar la Llei de mecenatge cultural. En el treball de redacció caldrà tenir presents, entre altres consideracions, les següents: conscienciar el sector empresarial, gran i petit, i motivar-lo perquè contribueixi al finançament de l'activitat cultural i, així, al desenvolupament de les indústries culturals; establir avantatges fiscals, burocràtics o de reconeixement per impulsar els patrocinis; facilitar la compra d'art i el col·leccionisme d'empresa; modificar la legislació fiscal per que sigui un incentiu invertir en art i cultura.								
	Aprovar una nova Llei del dipòsit legal.								
	Aprovar una nova Llei del patrimoni cultural.								
	Crear per llei l'Estatut jurídic de l'artista/autor, amb l'adequació de la seva realitat laboral a la vessant social (seguretat social, horaris de treball...). Entre altres, la Llei també ha de definir el concepte d'artista professional i d'artista amateur, per donar el suport adequat i necessari a cadascun dels perfils.								
	Reformar la Llei d'ordenació de l'ús de la llengua oficial per adaptar-la a la realitat sociolingüística actual i garantir-ne la vitalitat, la utilitat, l'accessibilitat i la qualitat.								
	Disposar d'un marc regulador per a la importació i l'exportació de béns culturals alineat amb el del nostre entorn.								
4.2 Creació de noves infraestructures culturals i adequació de les existents	Crear un espai de memòria sobre la radiodifusió a l'edifici històric de Ràdio Andorra.								
	Dur a terme un estudi de les accions necessàries per al manteniment i les adequacions necessàries a l'Auditori Nacional i altres equipaments culturals, amb la corresponent calendarització, i establir una partida pressupostària plurianual per dur-les a terme.								
	Habilitar un nou espai per a l'Arxiu Nacional per garantir la conservació i la seguretat dels fons i les col·leccions documentals, adaptat a les noves necessitats, tant pel que fa a la gestió interna com a l'atenció al públic.								
	Adaptar les biblioteques als estàndards internacionals.								
4.3 Definició d'un pla de comunicació del ministeri encarregat de la cultura	Dissenyar un pla estratègic de comunicació (en línia i fora de línia) per arribar als diferents públics objectius, amb la dotació dels recursos necessaris.								
4.4 Desenvolupament del voluntariat cultural	Reconèixer el voluntariat cultural al mateix nivell que el social, establint un pla d'acció per promoure'l.								
4.5 Enfortiment de la coordinació institucional i la feina conjunta per disposar d'una oferta cultural compatible amb les accions pròpies dels comuns i del ministeri encarregat de la cultura i dels programadors privats	Crear una taula de treball entre el ministeri encarregat de la cultura, els comuns i entitats i empreses privades per millorar la coordinació de la programació cultural, per tal d'evitar les problemàtiques de la contraprogramació, de millorar l'ús dels recursos (infraestructures, eines de comunicació, etc.) i d'afavorir l'accés a la cultura de la ciutadania, amb l'objectiu final de donar un suport més efectiu a les propostes culturals del país.								
	Destinar l'1% del pressupost d'inversió en edificis d'obra pública a fomentar la creació artística, ja sigui adquirint obra d'art ja sigui encarregant-la, per ser instal·lada en la mateixa obra pública o en els seus entorns.								
	Destinar l'1% del pressupost d'inversió en obra pública a la dotació del Pla Preserva (pla destinat a la conservació i la preservació del patrimoni cultural).								
	Estudiar la creació d'una comissió de treball per avaluar les competències en matèria de cultura, per tal d'equilibrar responsabilitats, optimitzar l'ús dels recursos econòmics disponibles i donar suport al sector cultural des de les institucions de manera més eficient.								
	Redactar un Pla Nacional de Museus, conjunt entre tots els equipaments (tant públics com privats), en el marc de l'actual Taula de Museus i amb la implicació de la Taula del Museu Nacional, per establir una estratègia de museus i espais expositius i una política expositiva.								
	Dissenyar una estratègia de preservació i de difusió del patrimoni cultural digital.								
	Impulsar la tasca de la Taula de Museus, treballant especialment en relació amb tres eixos de públic: local/educació; proximitat; internacional.								

LÍNIES DE TREBALL	ACCIONS	PCN	AEM	APV	ALE	AMI	DSC	TLL	TRANS
4.6 Establiment d'una estratègia de qualitat a tots els serveis i equipaments del ministeri encarregat de la cultura	Desenvolupar i ampliar les activitats estadístiques relatives a cultura del Pla d'estadística.								
	Desenvolupar un sistema de seguiment mitjançant indicadors qualitatius i quantitatius per a l'avaluació de projectes.								
	Redactar de forma periòdica un pla de qualitat dels serveis del ministeri encarregat de la cultura que ofereixen una atenció al públic.								
4.7 Millora de la coordinació i la comunicació entre els agents culturals	Crear una figura al ministeri encarregat de la cultura que doni suport al teixit cultural i als artistes, en àrees com ara la professionalització (assessorament i formacions), la internacionalització, l'orientació legal i financera, les xarxes internacionals, les infraestructures disponibles, i tot altre servei al qual es pugui accedir amb el suport o a través de les administracions públiques.								
	Crear una plataforma web que contingui un repertori de tots els artistes, agències de publicitat, il·lustradors i dissenyadors que conformen els serveis creatius del país, perquè tant les institucions com els propis professionals del sector es puguin contactar, i crear una App Cultura vinculada a aquesta plataforma.								
	Transformar el projecte "La cultura no s'atura" i adaptar-lo al context actual (post-Covid19), mantenint-ne l'aspecte col·laboratiu entre les administracions públiques. Els objectius principals han de ser: optimitzar recursos públics i treballar de manera més eficient; respondre a les necessitats tant del sector cultural i artístic del país com dels consumidors culturals; elevar la qualitat de les propostes culturals del país; donar suport al desenvolupament de les indústries creatives; treballar per incloure-hi de manera estructural organitzacions privades, Andorra Turisme, entitats parapúbliques i altres institucions i organismes que puguin estar-hi interessats.								
4.8 Promoció de la inclusió i l'accessibilitat per afavorir l'accés a la cultura de les persones amb diversitat funcional	Fer del patrimoni cultural una experiència accessible i inclusiva, entre altres elaborant materials amb l'adaptació dels continguts, dissenyant itineraris culturals adaptats, o millorant els serveis en línia amb aplicacions inclusives per facilitar-ne l'accessibilitat.								
	Incorporar la inclusió i l'accessibilitat en la definició i la difusió de les polítiques de promoció de la cultura.								
	Treballar per a l'accessibilitat universal, mitjançant actuacions sobre continguts, senyalització, aplicacions, recursos..., per a les persones amb diferents capacitats. Adaptar la web d'Andorra Turisme per fer-la accessible a tot tipus de discapacitat (auditiva, visual, edat, etc.).								
	Integrar les referències a la llengua de signes a la normativa lingüística.								
4.9 Realització d'estudis quantitius i qualitius periòdics sobre les polítiques i els equipaments culturals	Dur a terme un estudi d'audiència per detectar quins canals i continguts consumeixen els joves, incloent una detecció de nous canals (Twitch, TikToK, etc.), de cara al desenvolupament de programacions més ajustades a les noves generacions i tenint en compte també l'objectiu de creació de nous públics per a l'oferta cultural.								
	Implementar mecanismes de control a posteriori per mesurar el retorn econòmic de les polítiques culturals.								
	Consensuar un model d'enquestes de satisfacció per a tots els equipaments culturals, públics i privats, per aconseguir dades unificades.								
	Fer trobades al final de cada temporada de les arts escènogràfiques per avaluació, o alternativament posar en funcionament una bústia de suggeriments on poder fer aportacions.								
	Realitzar de forma periòdica estudis de públic als museus i monuments, més enllà de les estadístiques de freqüentació.								
4.10 Reforç de les relacions amb organismes internacionals i promoció d'accions de col·laboració i intercanvi amb altres estats i territoris, especialment en l'àmbit dels Pirineus i de la llengua i la cultura catalana	Aprofundir l'Acord de Cooperació amb la UE del 2004 en l'àmbit de la cultura.								
	Establir programes de formació en gestió d'entitats culturals i promoció de les seves activitats, a través de col·laboracions amb i entre entitats del país i amb entitats estrangeres.								
	Treballar amb França i Espanya (i la resta d'Europa i el món) per generar oportunitats per als artistes i els escriptors del país: participació en promoció, fires professionals, xarxes de creació, accés a finançament, etc. (ref. Maison des Artistes, Mercat de Música Viva de Vic, fires professionals d'arts visuals...).								
	Ampliar les col·laboracions amb les institucions que treballen en l'estudi, la recerca i la promoció de la llengua catalana (IEC, TERMCAT...).								
	Programar puntualment actes culturals als col·legis, aprofitant que la major part dels sistemes educatius disposen de sales de conferències i/o teatre, que podrien ser recolzats o provenir dels diferents ministeris encarregats de l'educació (andorrà, espanyol i francès).								
	Promoure la participació dels comuns en programes i projectes culturals d'organismes internacionals com la UNESCO, el Consell d'Europa i la Comunitat de Treball dels Pirineus.								
	Proposar nous projectes transfronterers o transnacionals com els de la Pedra Seca, la Ruta del Ferro, la Ruta Mariana, la transhumància, els testimonis materials de la construcció de l'Estat dels Pirineus: el Copríncipat d'Andorra...								
	Ampliar els programes de col·laboració i d'intercanvi cultural amb ambaixades d'altres estats.								
Ampliar les relacions amb la Comunitat de Treball dels Pirineus (Estratègia Pirinenca i Programa POCTEFA), el Consell d'Europa (Institut europeu d'itineraris culturals) i la UNESCO (Conveni del patrimoni mundial, Conveni de salvaguarda del patrimoni cultural immaterial, Programa de la memòria del món...). També s'hauria d'implicar més a ICOM i a ICOMOS.									

LÍNIES DE TREBALL	ACCIONS	PCN	AEM	APV	ALE	AMI	DSC	TLL	TRANS
4.11 Reforç del coneixement de l'oferta cultural per part de les persones que treballen de cara al públic en el sector serveis	Ampliar l'oferta de seminaris, cursos o altres formacions relacionades amb la cultura, el patrimoni, els museus..., destinades als múltiples actors del turisme i la cultura, amb el suport d'Andorra Turisme i dels ministeris encarregats de l'educació i del turisme.								
	Donar el màxim de facilitats a les agències receptives i als agents privats (hotelers, guies) per fer paquets i promocionar l'oferta cultural existent.								
4.12 Treball amb infants i joves des de l'entorn educatiu	Coordinar entre els ministeris encarregats de l'educació i de la cultura, conjuntament amb les entitats del país, una programació que permeti augmentar la presència als centres escolars i universitaris d'artistes i d'escriptors del país, a través de tallers puntuals, lectures, presentacions, xerrades...								
	Crear beques per a infants i joves amb talent artístic i potencial real, per estimular el desenvolupament del seu talent i la seva creativitat, incloent-hi, si escau, una perspectiva cap a la seva professionalització. Les beques serien per dur a terme formació tant a Andorra com a l'estranger, quan la formació adequada no existeixi al país.								
	Crear una "setmana de la muntanya, patrimoni cultural i natural", similar a l'esquí escolar.								
	Promocionar el coneixement del patrimoni cultural del país a les escoles (història, cultura, patrimoni, paisatge...), tal com es fa amb l'educació ambiental per a la conservació del patrimoni natural, amb una aproximació transversal, inclusiva i accessible.								
	Avaluar l'interès d'incloure el teatre i la dansa al currículum escolar, incorporant la dansa i el teatre a l'escola com activitats formatives permanents.								
	Crear un pla de pedagogia audiovisual als centres escolars del país per fomentar el consum responsable, la creació i el despertar d'un esperit crític.								
	Elaborar nous materials didàctics sobre la cultura andorrana.								
	Integrar més intensament als programes educatius la formació i la sensibilització sobre les arts plàstiques, amb accions com promoure que els artistes vagin a les escoles o que els escolars visitin el lloc de treball dels artistes.								
	Obrir una línia de col·laboració entre els ministeris encarregats de l'educació i de la cultura per establir un programa d'activitat relacionades amb l'art contemporani.								
	Promoure la integració del patrimoni cultural en l'educació ambiental, de forma lúdica i amena.								
	Promoure que els estudiants del país facin pràctiques a les institucions culturals, per posar en pràctica els seus interessos i inquietuds.								
	Realitzar anualment alguna activitat cultural específica (exposició/publicació/taller) per a infants de primera ensenyança i una altra per a alumnes de segona ensenyança, de forma transversal amb tots els sistemes educatius.								
	Potenciar l'assistència de professorat i alumnat a actes culturals (concerts, teatre, exposicions, museus...), provocant així coincidència entre oferta cultural i públic potencial.								
	Treballar entre els ministeris encarregats de la cultura i de l'educació estratègies de promoció de la lectura i fomentar activitats literàries a les escoles del país.								

5.2 Contribució de les Accions prioritàries a l'Agenda 2030 i als Objectius de Desenvolupament Sostenible

La necessària vinculació de les Accions prioritàries a la consecució de les fites marcades pels ODS ens porta a valorar de quina manera —de forma genèrica i transversal— el seu acompliment pot arribar a impactar en la societat:

- L'**ODS 4 Educació de qualitat** porta a la potenciació dels programes de formació al llarg de la vida, també en els vessants creatius i artístics.
- L'**ODS 5 Igualtat de gènere** orienta cap a la promoció de polítiques de gènere, per exemple visibilitzant les dones en el món de l'art i la creació; promou la coeducació, que en els mateixos àmbits pot impulsar les potencialitats i les individualitats de tot l'alumnat independentment del sexe; també, requereix l'anàlisi dels hàbits culturals per sexe.
- L'**ODS 8 Treball digne i creixement econòmic** orienta a implementar una gestió cultural i turística més sostenible i a potenciar el patrimoni cultural i natural.
- L'**ODS 9 Innovació i infraestructures** propugna accions de suport a empreses industrials en l'àmbit de la creació (artístiques, editorials, audiovisuals...) per millorar la seva competitivitat i l'impuls de projectes que permetin generar noves activitats econòmiques i consolidar i fer créixer les existents.
- L'**ODS 11 Ciutats i comunitats sostenibles** impulsa a planificar l'espai públic, fent un millor aprofitament de les infraestructures existents abans de crear-ne de noves, també en l'àmbit de la cultura; orienta a la naturalització dels espais públics de la ciutat i la seva utilització com a espais de cocreació; i, evidentment, vol la integració del patrimoni cultural i natural en el desenvolupament urbà.
- L'**ODS 12 Consum responsable** recorda que cal prioritzar l'economia circular i el consum local com a primera fase del cicle dels aliments, i que s'ha de donar suport als productors i al comerç local per tal d'afavorir aquestes estratègies, per exemple en temes d'art popular, artesanía, gastronomia...; també incideix en el binomi turisme/cultura i en la sostenibilitat de les polítiques comunes.
- L'**ODS 13 Lluita contra el canvi climàtic** fomenta la reducció dels desplaçaments amb vehicles privats i de combustibles fòssils i promou els desplaçaments amb transports menys contaminants, qüestions que s'han de tenir en compte en organitzar activitats culturals; també compromet a elaborar un pla de millora de la gestió ambiental de les instal·lacions i els equipaments culturals.
- L'**ODS 16 Promoure societats pacífiques i inclusives** ens recorda que les institucions juguen un paper essencial i que en les seves actuacions han de ser eficaces, responsables i transparents, i que han d'afavorir la democràcia inclusiva i participativa, fites a les quals es contribuirà en la implementació de moltes de les accions del Pla.
- L'**ODS 17 Aliança pels objectius**, el darrer, recorda la necessitat de buscar sinèrgies entre les organitzacions del territori (ONGs, sector privat, administracions, ciutadania organitzada...) i de compartir coneixements, experiència, tecnologia i recursos, així com el foment de serveis mancomunats per millorar-ne la gestió i aconseguir un estalvi de recursos.

Es presenta tot seguit el llistat de les 93 Accions prioritàries detallades a l'apartat 4.2 amb les referències a la **contribució de cada acció** als Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030, concretant en cada cas les **fites específiques concernides**. L'ordre de presentació és el mateix que a l'apartat 4.2, tot i que ara —per facilitar-ne la lectura— només es fa referència als Objectius estratègics, sense detallar les corresponents Línies de treball.

1. Identitat i cultura

1. Crear una estructura per facilitar l'acollida dels nousvinguts i oferir material o serveis de coneixement bàsic del país, inclosa la llengua (llibrets/programes/cursos...), amb la implicació de les biblioteques en la difusió del material. 16.7 17.17
2. Definir, amb la participació d'una taula d'experts, l'espai cultural on s'expliqui la història i la cultura del país, i portar-ho a terme. L'espai també ha de parlar d'innovació, de creació, de sostenibilitat, de futur, amb narratives diverses. 5.5 13.3 16.7 17.17
3. Adoptar les accions necessàries per identificar i fer més accessibles les col·leccions i els fons patrimonials privats i de l'Església, creant sinèrgies col·laboratives. 11.4 16.7 17.17
4. Continuar establint un ús pels edificis patrimonials que estiguin en desús, com la Casa Rossell, i obrir-los parcialment o periòdicament a la ciutadania, entitats culturals, etc. 9.1 i 9.4 11.4 16.7
5. Crear un Institut Nacional de l'Audiovisual que gestioni tot el material que es genera a nivell audiovisual, inclosa la documentació històrica dels mitjans de comunicació. 5.5 11.4
6. Donar més èmfasi al patrimoni cultural en els espais naturals, integrant, entre altres, el programa de la Pedra Seca i altres tècniques de construcció tradicional. 4.4 11.4 13.3
7. Mantenir les dotacions i, si escau, ampliar els ajuts per a la conservació i la millora del patrimoni cultural material i immaterial, de manera a realitzar un mínim d'una dotació anual, avaluant l'oportunitat de vincular els ajuts a la prèvia documentació i estudi dels béns susceptibles de ser subvencionats. 9.1 i 9.4 11.4
8. Recuperar béns culturals a l'estranger i donar a conèixer els béns culturals a l'exili. 11.4 17.16 i 17.17
9. Fomentar, ampliar i programar de forma coordinada les activitats dels museus (com Nits d'estiu als museus, Jornades Europees del Patrimoni, Dia Internacional dels Museus, Canya als Museus...), tant per a residents com per a turistes i durant tot l'any. 5.5 8.9
10. Millorar la difusió dels museus: donar més visibilitat al portal www.museus.ad, traduir el portal a més idiomes, realitzar accions amb hotels i restaurants, crear lligams amb empreses vinculades a congressos, promocionar el PASSmuseus, crear sinèrgies amb comerços, hotels i restaurants pròxims a museus, crear l'APP museus.ad... 8.9 12.8 17.17
11. Crear i dotar de continguts diversos un espai de cultura popular en línia. 5.b 8.9 16.7
12. Crear el Consell Nacional per la Llengua. 16.7 17.17
13. Crear el Pla d'acció nacional per la llengua (PNL), que ha de contenir especialment els objectius, el calendari d'actuacions, el pressupost i el control dels resultats amb els indicadors. 4.4 16.7

2. Drets culturals

14. Ampliar els horaris d'atenció al públic dels museus i els monuments, amb la dotació dels recursos necessaris. **8.3** i **8.9**
15. Ampliar la programació i l'oferta d'itineraris culturals. Combinar-hi conceptes relacionats amb el medi ambient i involucrar-hi institucions i privats. **8.9** **13.3** **17.17**
16. Incidir en el binomi patrimoni cultural i natural des del departament de Patrimoni Cultural. Participar en l'Estratègia nacional del paisatge i identificar els paisatges culturals. **12.8**
 13.3
17. Millorar la promoció del patrimoni romànic i donar-li un major valor, amb la realització d'un pla de conservació i gestió de les esglésies romàniques i amb la revisió de la publicació Andorra Romànica. **8.9** **11.4** **12.7**
18. Promoure la ludificació en l'experiència cultural, perquè el consum de cultura no només ha de ser visitar sinó que també ha d'incloure altres experiències a través de videojocs, escape tours, etc. Preveure accions conjuntes entre el ministeri encarregat de la cultura, el ministeri encarregat del medi ambient, Andorra Turisme i els comuns. **5.5** i **5.b** **8.3**
 12.8 **16.7** **17.17**
19. Desenvolupar una App de descoberta del patrimoni cultural (monuments 3D, realitat augmentada, rutes, història...). **5.b** **12.b**
20. Elaborar el mapa del patrimoni cultural. Traslladar els béns que integren el patrimoni cultural declarats Bé d'Interès Cultural a una base cartogràfica per més endavant introduir-hi els Béns inventariats i la resta de béns culturals. **11.3** i **11.4**
21. Crear temporades musicals orientades a un públic jove i infantil per fomentar el consum cultural i crear nous públics de forma coordinada en tot el territori. **4.4** **8.3**
22. Facilitar l'assistència de públic jove a espectacles d'arts escèniques i música, amb horaris i preus assequibles. **4.4** **8.3**
23. Establir i aplicar les directrius per convertir la cultura en un element transversal, és a dir, que s'inclouï la perspectiva cultural a Educació, Medi Ambient, Territori, Finances, etc. **4.7**
 5.5 **16.7** **17.17**
24. Millorar els canals per fer arribar la informació al sector privat (empreses dels sectors turístic, esportiu, restauració...) perquè es pugui implicar en la difusió de les campanyes i les actuacions culturals. **12.8** **17.17**
25. Millorar la web i la comunicació de l'Agenda.ad. Optimitzar les opcions i les possibilitats que ja existeixen en la plataforma comuna Agenda.ad, i implicar-hi els agents privats. **16.7**
 17.17
26. Analitzar la realitat lectora del país per disposar de dades sobre els hàbits i sobre el món editorial/lleureter/bibliotecari. **4.4** **5.5** **8.3**
27. Avaluar les accions de promoció de la lectura actuals per saber quins resultats tenen i en quins públics són positives. **4.4** **5.5** **16.7**
28. Crear un catàleg virtual dels artistes del país. **5.5** **8.3** **17.17**

29. Crear un inventari d'obres d'artistes andorrans i d'Andorra. 5.5 8.3 17.17
30. Crear una pinacoteca virtual, la qual podria incloure tant la creació artística del país com el fons d'art del Govern. 8.3 11.4 17.17
31. Ampliar l'ús de l'Auditori Nacional perquè s'hi puguin organitzar esdeveniments d'altres disciplines artístiques (arts plàstiques, performance, dansa, teatre, lírica, etc.) i mantenir i impulsar les activitats organitzades per altres entitats públiques o privades (Comú d'Ordino, FONCA, escoles, etc.). 9.4 11.2 17.17
32. Crear oficialment la Xarxa de biblioteques públiques i dotar-la d'un marc d'acció. 9.1 17.17 4.4
33. Parametrar i reglamentar l'Àrea de Lectura Pública i Biblioteques del ministeri encarregat de la cultura. 4.4 17.17

3. Suport estratègic

34. Treballar el circuit professional per fomentar el retorn dels estudiants de disciplines relacionades amb la música i les arts escèniques. 4.4 8.3
35. Transformar la política de subvencions culturals per assolir que siguin un instrument més per reforçar l'estratègia del ministeri encarregat de la cultura de donar suport al teixit cultural i artístic del país. Les subvencions han de respectar el principi de distinció entre projectes professionals i amateurs i han de ser un dels instruments per reforçar les principals línies estratègiques d'acció cultural: internacionalització, professionalització, creació de nous públics i desenvolupament de les indústries culturals i creatives. 4.4 5.5 8.3 12.7
36. Treballar per millorar el concepte, el funcionament i l'impacte de les subvencions públiques del ministeri encarregat de la cultura. L'objectiu de les subvencions ha de ser que esdevinguin un instrument al servei d'una estratègia definida i global per al suport a la cultura, la creació i la protecció i la difusió del patrimoni. 5.5 i 5.b 8.3 11.4 12.7 i 12.b
37. Activar la presència d'escriptors nacionals en l'entorn digital, amb la presentació d'autors i de llibres. 5.b 8.3
38. Crear un òrgan únic de promoció de la literatura andorrana i d'activitats editorials, ampliant les funcions de l'Àrea de Lectura Pública i Biblioteques. 8.3 17.17
39. Impulsar, amb subvencions o altres accions, la traducció a diferents llengües de la literatura feta a Andorra en català, per poder apropar la literatura andorrana a l'exterior i participar a les principals fires internacionals de llibres. 8.3 17.17
40. Posar en marxa el procés de creació d'un Conservatori Nacional sobre la base del pla d'estudis de l'Institut de Música i endegar un conveni de col·laboració entre el Comú d'Andorra la Vella i el Govern per assolir aquesta fita. 4.4 9.1 17.17

41. Dur a terme un estudi per a la creació d'un espai destinat a ser un laboratori per a la innovació artística i cultural, en el qual els artistes puguin experimentar, trobar-se per crear sinèrgies, fer treball de recerca artística i cultural, presentar propostes. Ha de ser un espai que fomenti i promogui la creativitat, la innovació i la cerca de nous mitjans i llenguatges expressius. Aquest espai hauria de ser també un punt de trobada amb i per al públic, en el qual se li doni accés a propostes artístiques i culturals innovadores i de qualitat. **5.5**
 9.1 **12.7** **16.7**
42. Dur a terme un estudi sobre la pertinença i la viabilitat de crear un Centre d'Art Contemporani. **9.1** **17.17**
43. Oferir més espais expositius per al talent local emergent, com ara una sala alternativa i complementària a la sala d'exposicions del Govern. **5.5** **8.3** **9.1**
44. Crear una figura al ministeri encarregat de la cultura especialitzada en la internacionalització i la promoció a l'estranger del talent nacional, mitjançant aliances o intercanvis amb festivals, sales, o altres agents de fora d'Andorra. **5.5** **8.3**
45. Crear xarxes, sinèrgies i promoure acords de col·laboració perquè l'obra dels artistes del país sigui comercialitzada per galeristes estrangers. **8.3** **16.7** **17.17**
46. Establir col·laboracions amb festivals, mostres, certàmens i tota mena de manifestacions i esdeveniments de les disciplines que interessin el teixit artístic del país, tant dels països veïns com de la resta del món, per tal que els artistes nacionals s'obrin mercat i es generin oportunitats internacionals de tota mena. **5.5** **8.3** **17.6, 17.16 i 17.17**
47. Facilitar la internacionalització de les empreses culturals andorranes. **8.3** **13.3**
 17.6 i 17.16
48. Fomentar la presència d'Andorra i dels seus artistes plàstics en programes d'intercanvis o en certàmens artístics internacionals. En aquest sentit, estudiar la pertinença i la viabilitat de certàmens com ara la Biennial de Venècia i fires comercials d'art d'arreu del món. **8.3**
 17.6, 17.16 i 17.17
49. Propiciar des de l'Administració la inclusió en organismes i xarxes culturals i artístiques exteriors. **5.5** **16.7** **17.6, 17.16 i 17.17**
50. Treballar un projecte per al desenvolupament i la consolidació al país d'un festival cultural internacional, avaluant diferents opcions: una disciplina específica, multidisciplinari, etc. Hauria de ser un projecte de país que inclogués les institucions i també el sector privat. **8.3** **13.3** **16.7** **17.6, 17.16 i 17.17**
51. Afavorir el col·leccionisme públic. Establir una partida del pressupost anual de les institucions públiques per adquirir obra nova d'artistes del país. **8.3** **11.4**
52. Establir un programa de formació per a la professionalització dels agents del sector creatiu i artístic andorrà. Per als artesans, artistes i creatius en general que vulguin seguir-los, el ministeri encarregat de la cultura haurà d'oferir una sèrie de formacions, estructurades per sectors o àmbits artístics, amb l'objectiu d'aportar les eines i els recursos necessaris per professionalitzar-se en el sector cultural i artístic. **4.4 i 4.7** **5.5 i 5.b** **12.7**
 17.17
53. Fer una revisió de les bases dels concursos públics i establir una distinció entre concursos per a professionals i concursos per a amateurs. **5.5** **12.7** **16.7**

54. Fer ús dels canals de comunicació que consumeixen els joves per fer arribar la informació cultural de forma accessible. **5.b** **13.3** **17.17**
55. Reforçar l'estratègia de divulgació cultural a RTVA amb una programació destinada a divulgar la història i la cultura del país, a difondre les obres dels artistes i creadors nacionals, a fer-se ressò del què succeeix a l'entorn pirinenc... **5.5** **8.3** **12.8**
56. Crear taules de treball sectorials per avançar en els objectius d'internacionalització, professionalització, creació de nous públics i desenvolupament de les indústries culturals del país. **5.5** **8.3 i 8.9** **16.7**
57. Definir i portar a la pràctica actuacions per fomentar l'associacionisme professional en tots els àmbits artístics i culturals, per tal d'avançar en el desenvolupament de les indústries culturals i creatives. **4.4** **8.3** **17.17**
58. Desenvolupar la indústria de la producció audiovisual internacional a Andorra. Els eixos principals han de ser: facilitar l'accés al país d'equips tècnics (amb flexibilitat a la duana pel material, inclosos els caps de setmana) i la contractació de professionals forans, per a esdevenir un espai atractiu per fer-hi rodatges; crear un servei del tipus Film Commission per captar inversió o projectes audiovisuals estrangers on hi puguin treballar o participar creadors, tècnics o professionals locals; desenvolupar un sistema d'incentius fiscals per convertir Andorra en una opció viable per a la captació de rodatges de gran impacte econòmic. **4.4** **5.b** **8.3 i 8.9** **12.7** **17.6, 17.16 i 17.17**
59. Estructurar des del ministeri encarregat de la cultura tota l'activitat al voltant del desenvolupament de les indústries culturals andorranes, en col·laboració amb el ministeri encarregat de l'economia i amb Andorra Business. **8.3 i 8.9** **17.17**
60. Millorar el seguiment d'indicadors en relació al Servei de Dipòsit Legal i a l'Agència d'Andorra de l'ISBN. **8.3** **17.17**

4. Governança i gestió

61. Aprovar la Llei d'arxius i gestió de la documentació. **8.3** **11.4** **16.7**
62. Aprovar la Llei de biblioteques. **4.4** **9.1** **16.7**
63. Aprovar la Llei de mecenatge cultural. En el treball de redacció caldrà tenir presents, entre altres consideracions, les següents: conscienciar el sector empresarial, gran i petit, i motivar-lo perquè contribueixi al finançament de l'activitat cultural i, així, al desenvolupament de les indústries culturals; establir avantatges fiscals, burocràtics o de reconeixement per impulsar els patrocinis; facilitar la compra d'art i el col·leccionisme d'empresa; modificar la legislació fiscal per que sigui un incentiu invertir en art i cultura. **5.5** **8.3** **11.4**
64. Aprovar una nova Llei del dipòsit legal. **8.3** **16.7**
65. Aprovar una nova Llei del patrimoni cultural. **11.4** **17.17**
66. Crear per llei l'Estatut jurídic de l'artista/autor, amb l'adequació de la seva realitat laboral a la vessant social (seguretat social, horaris de treball...). Entre altres, la Llei també ha de definir el concepte d'artista professional i d'artista amateur, per donar el suport adequat i necessari a cadascun dels perfils. **5.5** **8.3**

67. Reformar la Llei d'ordenació de l'ús de la llengua oficial per adaptar-la a la realitat sociolingüística actual i garantir-ne la vitalitat, la utilitat, l'accessibilitat i la qualitat. **4.4**
 16.7 **17.17**
68. Crear un espai de memòria sobre la radiodifusió a l'edifici històric de Ràdio Andorra.
 5.5 **8.9** **9.1** **11.4**
69. Dur a terme un estudi de les accions necessàries per al manteniment i les adequacions necessàries a l'Auditori Nacional i altres equipaments culturals, amb la corresponent calendarització, i establir una partida pressupostària plurianual per dur-les a terme. **9.4**
 11.2
70. Habilitar un nou espai per a l'Arxiu Nacional per garantir la conservació i la seguretat dels fons i les col·leccions documentals, adaptat a les noves necessitats, tant pel que fa a la gestió interna com a l'atenció al públic. **9.4** **11.4**
71. Dissenyar un pla estratègic de comunicació (en línia i fora de línia) per arribar als diferents públics objectius del ministeri encarregat de la cultura, amb la dotació dels recursos necessaris. **5.5** **12.8** **16.7**
72. Crear una taula de treball entre el ministeri encarregat de la cultura, els comuns i entitats i empreses privades per millorar la coordinació de la programació cultural, per tal d'evitar les problemàtiques de la contraprogramació, de millorar l'ús dels recursos (infraestructures, eines de comunicació, etc.) i d'afavorir l'accés a la cultura de la ciutadania, amb l'objectiu final de donar un suport més efectiu a les propostes culturals del país. **5.5** **12.7**
 17.17
73. Destinar l'1% del pressupost d'inversió en edificis d'obra pública a fomentar la creació artística, ja sigui adquirint obra d'art ja sigui encarregant-la, per ser instal·lada en la mateixa obra pública o en els seus entorns. **8.3** **11.3**
74. Destinar l'1% del pressupost d'inversió en obra pública a la dotació del Pla Preserva (pla destinat a la conservació i la preservació del patrimoni cultural). **11.4** **16.7**
75. Estudiar la creació d'una comissió de treball per avaluar les competències en matèria de cultura, per tal d'equilibrar responsabilitats, optimitzar l'ús dels recursos econòmics disponibles i donar suport al sector cultural des de les institucions de manera més eficient.
 5.5 **16.7** **17.17**
76. Redactar un Pla Nacional de Museus, conjunt entre tots els equipaments (tant públics com privats), en el marc de l'actual Taula de Museus i amb la implicació de la Taula del Museu Nacional, per establir una estratègia de museus i espais expositius i una política expositiva.
 5.5 **8.9** **11.3 i 11.4** **16.7** **17.17**
77. Desenvolupar i ampliar les activitats estadístiques relatives a cultura del Pla d'estadística.
 16.7 **17.17**
78. Desenvolupar un sistema de seguiment mitjançant indicadors qualitius i quantitius per a l'avaluació de projectes. **16.7** **17.17**
79. Crear una figura al ministeri encarregat de la cultura que doni suport al teixit cultural i als artistes, en àrees com ara la professionalització (assessorament i formacions), la internacionalització, l'orientació legal i financera, les xarxes internacionals, les infraestructures disponibles, i tot altre servei al qual es pugui accedir amb el suport o a través de les administracions públiques. **5.5 i 5.b** **8.3** **17.17**

80. Crear una plataforma web que contingui un repertori de tots els artistes, agències de publicitat, il·lustradors i dissenyadors que conformen els serveis creatius del país, perquè tant les institucions com els propis professionals del sector es puguin contactar, i crear una App Cultura vinculada a aquesta plataforma. **5.5** **8.3** **17.17**
81. Transformar el projecte "La cultura no s'atura" i adaptar-lo al context actual (post-Covid19), mantenint-ne l'aspecte col·laboratiu entre les administracions públiques. Els objectius principals han de ser: optimitzar recursos públics i treballar de manera més eficient; respondre a les necessitats tant del sector cultural i artístic del país com dels consumidors culturals; elevar la qualitat de les propostes culturals del país; donar suport al desenvolupament de les indústries creatives; treballar per incloure-hi de manera estructural organitzacions privades, Andorra Turisme, entitats parapúbliques i altres institucions i organismes que puguin estar-hi interessats. **5.5** **8.3** **8.9** **13.3** **17.17**
82. Fer del patrimoni cultural una experiència accessible i inclusiva, entre altres elaborant materials amb l'adaptació dels continguts, dissenyant itineraris culturals adaptats, o millorant els serveis en línia amb aplicacions inclusives per facilitar-ne l'accessibilitat. **8.9**
 9.1 **11.2** **16.7**
83. Incorporar la inclusió i l'accessibilitat en la definició i la difusió de les polítiques de promoció de la cultura. **16.7** **17.16** i **17.17**
84. Treballar per a l'accessibilitat universal, mitjançant actuacions sobre continguts, senyalització, aplicacions, recursos..., per a les persones amb diferents capacitats. **9.1** **11.2**
85. Dur a terme un estudi d'audiència per detectar quins canals i continguts consumeixen els joves, incloent una detecció de nous canals (Twitch, TikTok, etc.), de cara al desenvolupament de programacions més ajustades a les noves generacions i tenint en compte també l'objectiu de creació de nous públics per a l'oferta cultural. **5.5** **16.7**
86. Implementar mecanismes de control a posteriori per mesurar el retorn econòmic de les polítiques culturals. **12.b** **16.7**
87. Aprofundir l'Acord de Cooperació amb la UE del 2004 en l'àmbit de la cultura. **17.6**, **17.16** i **17.17** **8.3**
88. Establir programes de formació en gestió d'entitats culturals i promoció de les seves activitats, a través de col·laboracions amb i entre entitats del país i amb entitats estrangeres. **4.4** i **4.7** **12.b** **17.17**
89. Treballar amb França i Espanya (i la resta d'Europa i el món) per generar oportunitats per als artistes i els escriptors del país: participació en formacions, fires professionals, xarxes de creació, accés a finançament, etc. (ref. Maison des Artistes, Mercat de Música Viva de Vic, fires professionals d'arts visuals...). **5.5** **8.3** **16.7** **17.6** i **17.17**
90. Coordinar entre els ministeris encarregats de l'educació i de la cultura, conjuntament amb les entitats del país, una programació que permeti augmentar la presència als centres escolars i universitaris d'artistes i d'escriptors del país, a través de tallers puntuals, lectures, presentacions, xerrades... **4.4** **8.3** **17.17**
91. Crear beques per a infants i joves amb talent artístic i potencial real, per estimular el desenvolupament del seu talent i la seva creativitat, incloent-hi, si escau, una perspectiva cap a la seva professionalització. Les beques serien per dur a terme formació tant a Andorra com a l'estranger, quan la formació adequada no existeixi al país. **4.4** i **4.7** **5.5**
 8.3

92. Crear una "setmana de la muntanya, patrimoni cultural i natural", similar a l'esquí escolar.

4.7

12.b

13.3

93. Promocionar el coneixement del patrimoni cultural del país a les escoles (història, cultura, patrimoni, paisatge...), tal com es fa amb l'educació ambiental per a la conservació del patrimoni natural, amb una aproximació transversal, inclusiva i accessible.

4.7

11.4

13.3

6

IMPLEMENTACIÓ I SEGUIMENT DEL PLA

Per tal d'avaluar la implementació del Pla i el seu impacte sobre l'ecosistema cultural d'Andorra, es planteja una metodologia que desenvolupa dos eixos de treball:

6.1. Panell d'Indicadors clau de seguiment de l'Estratègia Cultura Andorra 2030

En primer lloc, es proposa l'adopció d'un sistema d'indicadors quantitius i qualitius que ha de permetre el seguiment i l'avaluació de l'evolució de les magnituds clau, que ens pot indicar l'avanç envers els **Objectius** plantejats per l'Estratègia Cultura Andorra 2030.

Aquesta eina ha de permetre monitoritzar al llarg del temps l'**evolució dels diferents reptes que té plantejats la cultura al país**.

6.2. Metodologia de seguiment i suport a la implantació de l'estratègia

En segon lloc, i des d'un punt de vista més operatiu, s'estructura una metodologia que ha de permetre el seguiment i, alhora, el suport a la implantació de les **accions identificades pel Pla estratègic**.

6.1 Panell d'Indicadors clau de seguiment

Es proposa establir un **Quadre de Comandament d'Indicadors de Seguiment** de la Visió Cultura Andorra 2030, per tal d'explicar l'avanç cap als Objectius establerts per l'Estratègia definida.

A més del contingut format per **Indicadors quantitius**, el Quadre pot ser complementat amb un panell d'**Indicadors qualitius** que porti la visió d'avanç des d'un punt de vista més subjectiu, en base a l'opinió i la percepció dels diferents actors que conformen el mapa cultural del país.

Amb aquests Quadres de comandament (quantitatiu i qualitatiu) es pot avaluar l'evolució dels indicadors clau que mesuren l'**estat de la cultura a nivell global del país**. En aquest sentit, es planteja fer un **seguiment anual** d'aquests indicadors, ja que la seva evolució pot donar una orientació sobre l'avanç cap als Objectius estratègics marcats pel Pla.

Indicadors quantitius

Es tracta d'un conjunt d'Indicadors de seguiment que mostren, a través de dades quantitatives, l'**avanç envers l'assoliment dels quatre Objectius estratègics** plantejats pel Pla.

El valor d'un Quadre de comandament d'aquest tipus, es basa en **dos factors clau**:

1. D'una banda, **la qualitat i l'efectiva disponibilitat de les dades de cada un dels Indicadors**. El primer de tot és intentar que l'Indicador ens expliqui una part de l'Objectiu que es vol assolir. A la vegada, la dada referenciada a l'Indicador ha d'estar disponible. En aquest sentit, les dades relatives a la majoria d'Indicadors que es presenten, pel què s'ha treballat amb els responsables tècnics, poden estar disponibles.
2. L'avanç cap a uns Objectius es mesura de forma dinàmica i temporal. En conseqüència, **la dada que volem avaluar ha de ser sempre relativa a la visió de diverses dades temporals**. El Quadre de comandament que es proposa hauria de partir de les dades dels 3-5 darrers anys i començar a fer una actualització anual de la seva evolució en el temps futur.

És important destacar que aquest llistat d'Indicadors és viu i s'ha d'actualitzar anualment, d'una forma àgil, en funció tant de l'aparició de nous indicadors que expliquin els Objectius, com de la disponibilitat efectiva de les dades.

Finalment cal comentar, respecte als Indicadors de seguiment que avaluen l'avanç de les Accions descrites al Pla, que en les respectives **Fitxes d'Acció** es preveuen i s'hi han d'incloure —a més de les informacions clau que estructurin la seva execució—, així com els Indicadors de seguiment del grau d'execució de l'Acció i altres indicadors concrets que siguin específics de la mateixa.

OBJECTIUS	Indicador	Dada 2019	Dada 2020	Dada 2021
1. Identitat i cultura	Nombre d'activitats als museus i monuments que gestiona el Govern			
	Nombre d'activitats ofertes entorn a la cultura tradicional			
	Nombre d'exposicions o activitats entorn a l'art i els artistes del país			
	Nombre d'ajuts a la recerca sobre la història i la cultura del país atorgats			
	Nombre de béns inclosos a l'Inventari general del patrimoni cultural			
	Nombre de campanyes de sensibilització sobre la llengua			
	Nombre de declaracions d'entorns de protecció de BIC immobles			
	Nombre de visitants al museus i monuments, total i segons diferents paràmetres: procedència (local, educació, proximitat, internacional), franja d'edat, gènere, tipus d'entrada			
	Pressupost destinat a la protecció i la conservació del patrimoni cultural immoble			
	Pressupost i nombre de persones dedicades a la identificació, protecció i difusió de fons i col·leccions patrimonials			
2. Drets culturals	Nombre d'accions realitzades en col·laboració amb Andorra Turisme			
	Nombre d'activitats culturals que es realitzen mitjançant l'ús de les noves tecnologies			
	Nombre d'activitats que fomentin el coneixement del patrimoni cultural			
	Nombre d'esdeveniments inclosos a l'agenda.ad			
	Nombre de seguidors/subscriptors a les diferents xarxes socials			
	Nombre de visitants de la web agenda.ad			
	Nombre total d'assistents a esdeveniments culturals			
	Percentatge de públic jove que assisteix als esdeveniments culturals			
	Percentatge del fons bibliogràfic i documental digitalitzat			
	Percentatge que representen les activitats culturals dins l'oferta turística			
Pressupost destinat a la digitalització de fons i col·leccions del patrimoni cultural				
3. Suport estratègic	Import total de les deduccions per mecenatge cultural (un cop aprovada la Llei de mecenatge cultural)			
	Nombre d'artistes del país inscrits al cens, professionals/amateurs			
	Nombre d'empreses creatives, per sectors culturals			
	Nombre d'espais de creació o assaig a disposició dels artistes			
	Nombre d'aparicions als mitjans de comunicació del país sobre creadors i oferta cultural nacionals			
	Nombre de concursos gestionats per entitats públiques i privades			
	Nombre de llibres publicats per editorials andorranes			
	Nombre de participacions a esdeveniments internacionals en l'àmbit de creacions/produccions autòctones			
	Nombre de subvencions per a promoció internacional			
Nombre de subvencions, beques o ajudes a la creació i la producció local				
4. Governança i gestió	Nombre d'accions destinades a fer més accessibles i inclusivament els serveis, presencials/en línia, que ofereix el ministeri			
	Nombre d'activitats ofertes al projecte amb nou format de "La cultura no s'atura"			
	Nombre d'assistents a les activitats programades en el marc del projecte amb nou format de "La cultura no s'atura"			
	Nombre d'estudis de públic realitzats en equipaments culturals públics			
	Nombre de lleis aprovades entorn a la cultura			
	Nombre de nous projectes de llei redactats/aprovats relatius a la cultura			
	Nombre i tipus d'accions col·laboratives amb altres estats i territoris			
	Nombre i tipus d'accions realitzades amb organitzacions internacionals (UNESCO, ICOM, ICOMOS, IFLA, etc.)			
	Nombre i tipus d'accions realitzades entre ministeris o en partenariat amb entitats públiques			
	Percentatge del currículum escolar destinat al coneixement històric, cultural i identitari del país			
	Percentatge executat de l'1% del pressupost d'inversió en edificis d'obra pública destinat al foment de la creació artística			
	Percentatge executat de l'1% del pressupost d'inversió en obra pública destinat al Pla Preserva			
	Pressupost destinat a la promoció i la difusió de l'oferta cultural			
Pressupost destinat al manteniment i a l'adequació d'infraestructures culturals				

Indicadors qualitius

A continuació es presenta un llistat d'Indicadors qualitius que ha de permetre avaluar l'avanç de la Cultura des d'una òptica més reflexiva i subjectiva, considerant la percepció i l'experiència personal de les persones que formen part del mapa cultural del país.

En aquest sentit, es proposa realitzar dinàmiques de percepció i avaluació qualitativa, dirigides als tres grans agents que participen en el sistema cultural: la visió interna del ministeri encarregat de la cultura (que es pot estendre als comuns) i les dues visions externes, representades pel punt de vista de la producció (programadors, productors, artistes, empreses culturals, equipaments culturals, etc.) i pel punt de vista del consum (usuaris, públic, visitants, etc.). Aquestes dinàmiques poden ser en forma d'enquesta, qüestionari, entrevista o grup de treball, en funció de l'agent al qual s'enfoqui i dels objectius de cada cas particular.

Alguns dels indicadors qualitius que permetrien fer aquesta avaluació poden ser:

- Realització d'enquestes prop dels artistes/creadors per determinar de forma detallada l'impacte de les accions de promoció (notorietat, guanys, aprenentatge, contactes, viatges d'intercanvi...).
- Realització d'enquestes periòdiques sobre percepció i avaluació del públic de museus i equipaments culturals.
- Conducció de grups de treball (Focus Group) amb representants de cada sector cultural per avaluar actuacions públiques portades a terme i relatives al sector respectiu.
- Avaluació a càrrec del personal en relació a l'aplicació dels coneixements adquirits després d'una nova formació i/o participació a congressos i similars.
- Avaluació per part de programadors, equipaments culturals, empreses, etc. del suport directe o indirecte rebut per part del ministeri encarregat de la cultura.
- Entrevistes a les escoles del país sobre l'efectiva inclusió de temàtica històrica i cultural andorrana en els currículums escolars.
- Entrevistes d'avaluació qualitativa dirigides als tècnics del ministeri encarregat de la cultura respecte l'avanç de les Línies de treball descrites a l'Estratègia Cultural Andorra 2030.

Així mateix, i en relació amb els indicadors qualitius, es recomana revisar i contemplar, en el cas que es consideri necessari, els indicadors de cultura proposats per la UNESCO al document [Indicadores Temáticos para la Cultura en la Agenda 2030](#). En aquest treball la UNESCO detalla un llistat d'indicadors, a diferents escales, que han d'ajudar a avaluar la contribució de la cultura a l'acompliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible.

6.2 Metodologia de seguiment i suport a la implantació de l'estratègia

Una Estratègia sense Execució difícilment pot aportar valor. En aquest sentit, és oportú i necessari plantejar una metodologia estructurada d'avaluació i seguiment de l'Estratègia Cultura Andorra 2030, tant a nivell d'una visió global de l'avanç cap als Objectius estratègics com de progressió i, si escau, redefinició de les Accions prioritàries clau.

A banda del Quadre de Comandament d'Indicadors qualitatius i quantitatius proposats en l'apartat anterior, per tal d'assegurar una bona implantació de la present estratègia es proposa establir la següent **metodologia de desplegament, seguiment i avaluació del grau d'avanç cap a l'assoliment dels Objectius estratègics plantejats**.

I. Estructurar el Pla d'acció construït al voltant de les Accions prioritàries clau definides, amb el detall executiu que permeti el seguiment, l'avaluació i l'impuls de la seva implantació.

- En el marc de les Accions prioritàries clau es planteja la concreció del seu pla d'implantació en base a la confecció d'una **Fitxa d'Acció** (Annex 1) que estableixi el marc d'execució de cadascuna d'elles: Responsable, Implicats, Etapes, Fites i calendari, Indicadors, etc.

II. Institucionalitzar un Balanç semestral d'avaluació, seguiment i adaptació de l'estratègia, amb tots els responsables implicats.

- Dues vegades l'any, es proposa que el ministeri encarregat de la cultura, juntament amb els altres implicats clau en el desenvolupament de l'Estratègia Cultura Andorra 2030, faci un balanç del grau d'avanç assolit en les respectives Accions prioritàries, replantejant eventualment les accions, els indicadors o les prioritats en base a la realitat del moment i planificant les accions a iniciar al llarg del següent semestre.
- A nivell més operatiu, les respectives Direccions del ministeri encarregat de la cultura poden realitzar sessions de seguiment basades en les Fitxes d'accions de la seva competència, amb una freqüència trimestral.
- Si es creu convenient també es poden identificar responsables globals per Objectius estratègics i/o per Línies de treball, que en coordinació amb els responsables respectius de cada Acció prioritària avaluin el compliment de calendaris i fites, identifiquin punts i dificultats a millorar, i ajudin a impulsar la seva implantació.

7

ANNEX

7.1 Fitxa detall executiu: Accions prioritàries

ESTRATÈGIA CULTURA ANDORRA 2030		Fitxa implantació accions prioritàries
Acció:		Acció nº 0
Objectiu estratègic:	Línia de treball:	
Ministeri/Direcció o Entitat responsable:	Responsable/líder:	
Implicats clau del Ministeri de Cultura:	Agents clau externs al Ministeri implicats:	
Descripció de l'acció:		
Etaques/fites clau – Data inici/final – Cronograma:		
Pressupost estimat:	Altres recursos:	
Indicadors de seguiment:		
Anàlisi de riscos:		

L'equip consultor encarregat de l'elaboració d'aquest document ha estat format per

i ha comptat amb la col·laboració de

Govern d'Andorra
Ministeri de Cultura i Esports